

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 167-168 / mai 2010

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Ucrainenii trăiesc în nordul și nord-estul României de astăzi de secole. Anul acesta are o semnificație istorică în viața lor: sărbătorim aniversarea a 650 de ani de la prima atestare documentară a localității Rona de Sus din județul Maramureș (vezi Ioan Mihályi, *Diplome maramureșene din sec. XIV*, Maramureș-Sighet, 1900, p. 9, 42 și urm.). Și nu este singura atestare în acest sens (vezi și Alexandru Filipașcu, *Istoria Maramureșului*, București, 1940, p. 86-103).

„Marea aniversare” a celor 650 de ani de existență a comunei Rona de Sus va rămâne mult timp în memoria membrilor comunității, a ucrainenilor din țara noastră. Alte localități din aceeași zonă, în care ucrainenii sunt în majoritate comparativ cu românii sau alte minorități naționale, datează, conform aceluiași izvoare, din anul 1329 (Câmpulung pe Tisa) și 1533 (Poienile de sub Munte).

Prezența comunităților ucrainene compacte

nenii s-au străduit să păstreze și să continue realizările de altădată.

În perioada 1945-1989, după un scurt reviriment al vieții ucrainene, când în aproape toate localitățile locuite de ucraineni au funcționat școli cu limba de predare ucraineană, în a doua parte a „epocii de aur” aceste școli au fost românzate, cărțile ucrainene au fost arse, activitatea culturală suprimată, iar unii dintre frații noștri au fost închiși pentru „naționalism”. Continua să apară o singură publicație ucraineană „Novyi vik”, puțin răspândită, și din când în când câte o carte sau revista „Obrii” la Editura „Kriterion”.

Deși a treia minoritate din țară ca mărime, ucrainenii nu au fost recunoscuți ca atare, fiind trecuți la „alte naționalități”.

Schimbarea de regim produsă după căderea comunismului a înlesnit o revitalizare a identității ucrainene din România, concretizată printr-o apro-

azi personalități ucrainene (oficialități, universitari, intelectuali) afirmate în viața socio-culturală a țării. Participanții au simțit fiecare că sărbătoarea Crăciunului înseamnă și o reînnoire sufletească și morală, așa cum au trăit-o strămoșii noștri.

Colectivele artistice prezente, venite din toate zonele unde există ucraineni, au însuflețit asistența prin colinde și cântece de o tulburătoare frumusețe și puritate, dedicate nașterii lui Hristos. Pentru participanții „cu stagi” la tradiționalul festival de Crăciun a fost un prilej de verificare a faptului că reînnoirea firului valorilor ucrainene dinspre trecut spre viitor funcționează cu neștirbită putere, în pofida diminuării demografice. Pentru tineretul ucrainean din toate zonele țării, festivalul de Crăciun a fost încă o modalitate de a se apropia de tradiție, regăsindu-și identitatea, de a lega noi prietenii, de a simți că aparține familiei ucrainene din România.

Ucrainenii - o prezență multiseclară în România

până în zilele noastre trebuie să fie înțeleasă ca o expresie a bunei conviețuirii cu poporul român în mijlocul căruia trăim. Numai astfel ucrainenii de aici au putut supraviețui de-a lungul veacurilor.

Cunoscuți pe meleagurile românești încă din secolele al XIV-lea - al XV-lea, ucrainenii au proliferat demografic în secolul al XIX-lea și au atins apogeul - demografic, politic, cultural etc. - în secolul al XX-lea, în timpul României Mari. Potrivit recensământului din 1930, minoritatea ucraineană număra 641 845 de persoane, reprezentând 3,55% din totalul populației României. Câte nume de prestigiu ale ucrainenilor din această perioadă, afirmate în economie, politică, știință, literatură, artă, publicistică ș.a., nu s-ar putea înșira? Ei au fost preocupați atât de dezvoltarea României moderne, cât și de păstrarea și dezvoltarea moștenirii istorice ucrainene.

Pe fondul libertăților democratice acordate minorităților naționale de Constituția României din 1923, procesul de organizare a populației ucrainene în plan politic și cultural a cunoscut o evoluție pozitivă. Ucrainenii au înființat o mulțime de organizații, societăți culturale, literare, sportive și de binefacere; ei au avut reprezentanții lor în Parlamentul de la București și presă proprie. Din păcate, la sfârșitul perioadei interbelice, ucrainenii au fost supuși la tot felul de privațiuni din partea autorităților vremii, limba ucraineană fiind scoasă din școli și biserici.

În urma pierderilor teritoriale ale României la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, s-a produs o diminuare drastică a populației ucrainene de pe teritoriul românesc. Însă, chiar dacă acum alcătuiau doar 0,3% din întreaga populație, ucrain-

piere a ucrainenilor de istoria poporului lor, de religie, de limba și de cultura lui multiseclară. A fost înființată organizația Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), care își desfășoară activitatea în condițiile de democrație și pluralism existente în România de astăzi. De la început, ucrainenii au obținut două mari câștiguri: reprezentare parlamentară și sprijin financiar pentru activitățile organizatorice și pentru desfășurarea unei munci culturale susținute. Ceea ce se observă acum este interesul crescând pentru tot ce este legat de cultura ucraineană, interes ce nu dispare, ci, din contră, crește. Pe măsură ce trece timpul, interesul românilor pentru istoria și cultura ucrainenilor, despre care nu s-a vorbit din cauza politicii promovate de regimul comunist, este tot mai mare.

UUR a susținut financiar nenumărate proiecte culturale și are în vedere, pentru anul în curs, realizarea altora. O dată la două săptămâni, apar patru reviste în limba ucraineană și una în limba română, anual se editează, în medie, zece cărți consacrate beletristicii, criticii literare, folclorului, lingvisticii, istoriei, muzicii, relațiilor ucraineano-române. Au loc mese rotunde, lansări de carte, vernisaje, conferințe, simpozioane, festivaluri.

Festivalul colindelor la ucraineni a fost și în acest an prima activitate desfășurată la Sighetu Marmăției. Crăciunul, sărbătoare definitorie pentru ucraineni, a fost celebrat cum se cuvine. Cei vârstnici, prezenți la festival, au rețrăit atmosfera propriei copilării, încercând tonicul sentiment că „lanțul de aur” al generațiilor continuă. Ei s-au bucurat că încă există tineret, există, deci, premise reale pentru ca viața ucraineană din România să continue. Au constatat, de asemenea, că avem și

Alături de o susținută activitate culturală, ucrainenii din România au construit, de-a lungul timpului, biserici în toate localitățile în care trăiesc. Există în Poienile de sub Munte (Maramureș) o biserică veche, din secolul al XVI-lea (în acest sens se păstrează și astăzi un pergament), care se înscrie în lista monumentelor istorice. La acestea se adaugă patrimoniul UUR, care cuprinde 12 sedii și o Casă de Cultură (la Timișoara) - un edificiu care va marca în chip substanțial prezența vieții culturale ucrainene în acest oraș.

Sunt tot mai frecvente momentele de exprimare și manifestare a identității ucrainene. Din păcate, UUR și inspectoratele școlare județene n-au reușit nici până în prezent să reintroducă, peste tot, învățarea limbii ucrainene în grădinițe și școli; nici în biserici nu se oficiază în limba maternă în toate localitățile cu populație majoritar ucraineană. Așadar, rămâne în sarcina noastră rezolvarea acestei chestiuni. Sperăm că vom avea sprijinul necesar și din partea consilierului ucrainean al premierului Emil Boc, dl Gheorghe Andrașciuc, care răspunde de problemele de învățământ ale minorităților naționale reprezentate în Parlamentul României.

Noi suntem încrezători că ne vom bucura în continuare de înțelegerea necesară pentru a ne afirma ca o minoritate națională ce își manifestă cu pregnanță atașamentul față de țara în care ne-am născut, ne-am format, trăim și muncim. Rămânem aceeași fii devotați României, țară în care trăim de aproape șapte secole, la dezvoltarea și modernizarea căreia am adus și continuăm să aducem o contribuție de necontestat.

Ion ROBCIUC

Ideea națională ucraineană

În continuare, M. Kostomarov trece la analiza relațiilor dintre popoarele slave. Pentru a stabili locul și rolul Ucrainei în comunitatea popoarelor europene, și în primul rând a celor slave, din perspectiva dezvoltării lor viitoare, M. Kostomarov analizează statutul poporului ucrainean de la mijlocul secolului al XIX-lea, în condițiile când nu avea o statalitate proprie, fiind divizat și stăpânit de Polonia și Rusia. Era inevitabil, de aceea, ca analizele sale să se îndrepte spre evidențierea orânduirii sociale și politice din cele două țări și să scoată la lumină consecințele dezastruoase pentru poporul ucrainean determinate de ființarea lui îndelungată în cadrul acestor țări.

M. Kostomarov subliniază că și popoarele slave au început să se îndepărteze de creștinism și poruncile sale. „Polonia, scrie el, a devenit o țară a celei mai grele înrobiri, unde stăpânii îi reprimau după bunul lor plac pe iobagi. Moscovia a instaurat puterea absolută a țarului, săvârșind cel mai mare păcat prin distrugerea domniei libere a poporului din Novgorod. Numai că poporul ucrainean nu i-a iubit nici pe țar, nici pe domni și, când a putut să creeze orânduirea politică după chipul și asemănarea sa, a creat căzăcimea, adică „o adevărată frăție”. Această acțiune a Ucrainei a provocat războaie împotriva ei din partea Poloniei și a Rusiei. Din punct de vedere politic, Ucraina a murit, dar roadele acțiunilor sale deja se văd în proclamarea Constituției poloneze din 3 mai 1791 și în Răscoala decembriștilor⁷. Este vorba despre faptul că în Ucraina a fost elaborată, cu mult înaintea celei poloneze, Constituția cunoscută sub denumirea de Constituția lui Pylyp Orlyk (5 aprilie 1710).

Așadar, critica societății ruse și poloneze este făcută de M. Kostomarov de pe poziții consecvent democratice. El se ridică în apărarea libertății și egalității dintre oameni și popoare, împotriva asuprii sociale și naționale, împotriva politicii imperiale ruse. Rezultă că ideea națională ucraineană are o dimensiune democratică, reprezentând o sinteză între mișcarea de eliberare națională și socială. „În contradicție cu unii oameni de cultură – precizează I. V. Ohorodnyk și V. V. Ohorodnyk – care considerau că dintre toate popoarele numai polonezii au rămas curați în fața lui Dumnezeu, motiv pentru care trebuie să joace un rol mesianic, în contradicție cu Moscova ca „a treia Romă”, M. Kostomarov a considerat poporul ucrainean ca un popor drept⁸.”

Caracteristica democratică a ideii naționale a lui M. Kostomarov rezultă cu toată claritatea din următorul text al lucrării sale *Cărțile Ființei poporului ucrainean*. Amintind că printre alte popoare slave răsăritene se numără și Ucraina, care „... unindu-se cu Polonia ca soră cu soră, ca o gintă slavă cu o altă populație din frăția slavă; aceștia (adică ucrainenii, I.S.) nu și-au creat nici țar, nici domn, ci și-au creat frăția căzăcească...și în scurt timp în Ucraina toți ar fi fost cazaci, adică liberi și egali, nu ar fi avut deasupra lor un țar sau un domn, ci numai pe unicul Dumnezeu...și fiecare străin, venind la ei, s-ar fi mirat văzând că în nici o țară din lume nu există așa o fraternitate, o așa credință, unde bărbatul își iubește atât de sincer soția, iar copiii pe părinții lor... Și a vrut Ucraina...să trăiască precum frații cu Polonia, dar aceasta în nici un fel nu a vrut să-i părăsească pe domni. Atunci, Ucraina s-a unit cu Moscova..., astfel ca să trăiască împreună ca egali,

așa cum se va întâmpla în veacuri între slavi. Dar în curând Ucraina a observat că a intrat în robie, ea, în simplitatea sa, încă nu cunoscuse ce reprezintă un țar, iar țarul moscovit nu a fost altceva decât un idol și un asupritor. Și s-a îndepărtat Ucraina de Moscovia, și n-a știut, săraca, unde să-și aplece capul. Deoarece Ucraina iubea atât Polonia, cât și Moscovia ca pe niște frați ai săi și n-a vrut să se învrăbească cu ele, ea a vrut ca toate trei să trăiască împreună într-o uniune...Însă acest lucru nu l-au înțeles nici leșii, nici muscalii. Văzând leșii și muscalii că nimic nu pot face cu Ucraina, s-au înțeles între ei: nu-ți va aparține nici ție, nici mie, au rupt-o în două, malul stâng al Niprului – muscalului, malul drept – leșului... Și așa a dispărut Ucraina. Așa pare numai. Ea n-a dispărut... Doarme în mormânt, dar nu a murit, pentru că se aude glasul ce o va trezi, ... ea în curând se va trezi și va striga peste toată Slavia largă, și vor auzi toți glasul ei. Și se va ridica Ucraina, și va fi ea Rici Pospolița independentă în uniunea slavă⁹.”

Din programul elaborat de Kostomarov nu rezultă, însă, în ce mod se va realiza „uniunea slavă”?! În acest punct avem de-a face cu o deosebire esențială între poziția adoptată de A. Mickiewicz și M. Kostomarov. Dacă primul se angajează deschis și consecvent în lupta politică de eliberare a Poloniei, cel de-al doilea se limitează la sfera teoreticului și a dezideratului. Tot în acest punct se regăsește deosebirea între Taras Șevcenko, pe de o parte, și M. Kostomarov și P. Kuliș, pe de altă parte. Aceștia din urmă nu au mers mai departe de ideea autonomiei Ucrainei în cadrul Rusiei Federative, pe când Taras Șevcenko a adoptat poziția luptei pentru separarea și independența acesteia, așa cum rezultă din creația sa literară. „După voința noastră – scria M. Kostomarov în autobiografia sa – ne imaginăm orânduirea federativă ca pe cea mai fericită așezare a vieții națiunilor slave. Pe toate națiunile slave noi ni le închipuim unite într-o federație, asemenea republicilor antice grecești sau Statelor Unite ale Americii de Nord, aflate în strânsă legătură între ele, dar fiecare păstrându-și autonomia¹⁰.”

În continuare, trebuie să subliniem că promovarea ideii de independență națională și statală în cultura ucraineană se caracterizează printr-o continuitate și consecvență remarcabile. Este de-a dreptul uimitor faptul că ultima frază din textul reprodus mai sus din M. Kostomarov se regăsește aproape nemodificată în versurile lui P. Ciubynskyi, versuri de o rară frumusețe, scrise în 1862: „Șce ne vmerla Ucraina, i slava, i volea” („N-a murit încă Ucraina, nici slava, nici libertatea”), care, după proclamarea independenței Ucrainei în 1991, au devenit imnul țării, muzica aparținând lui M. Verbytskyi. După părerea mea, aceste versuri reflectă, poate, cel mai bine starea de spirit a mișcării ucrainene de eliberare din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Când ne referim la continuitate, avem în vedere faptul că, după întoarcerea lui Taras Șevcenko din deportare, ia naștere o nouă mișcare culturală, inițiată de o nouă grupare de intelectuali, cunoscută sub denumirea de „Hromada”, mai întâi la Universitatea din Kiev, iar apoi și în alte localități și zone din Ucraina. Volodymyr Antonovyci, Mychailo Drahomanov, Pavlo Ciubynskyi și alți intelectuali de frunte inițiază o amplă mișcare cul-

turală în rândul poporului, împărțind convingerea că Ucraina se va putea elibera numai prin dezvoltarea

largă a învățământului și culturii naționale. Prin această mișcare, ideea națională ucraineană capătă dimensiunea luministă.

Odată cu trecerea anilor, intră pe scena culturală ucraineană generații tinere de intelectuali, care continuă activitatea generației vârstnice (Hromadei vechi) și care formează așa-numita Hromada tânără. Printre aceștia se numără și fiul profesorului Volodymyr Antonovyci, Dmitri Antonovyci, care orientează tot mai mult mișcarea culturală spre zona politicului. Altfel spus, intelectualitatea ucraineană de la sfârșitul secolului al XIX-lea a ajuns la concluzia corectă că ieșirea Ucrainei din situația în care se află nu se poate realiza fără o mișcare politică reală. Așa se explică apariția primelor partide politice, a căror deviză principală a fost cucerirea independenței naționale și statale a Ucrainei. Așadar, ideea națională ucraineană începe să capete o dimensiune politică naționalistă în sensul bun al cuvântului. Cu toate acestea, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea rămâne predominantă ideea autonomiei Ucrainei în cadrul unei Rusii cu structură federativă. Pe de altă parte, pe fondul mișcărilor sociale ce au loc în Rusia, mai întâi pentru abolirea iobăgiei, iar apoi, datorită dezvoltării rapide a capitalismului, pătrund din Europa ideile socialiste, la răspândirea cărora contribuie M. Drahomanov, Lesea Ukrainka și alții. În contextul acesta pare să se ridice pe primul plan ideea eliberării sociale, care ar atrage după sine și eliberarea națională. Spre o asemenea poziție înclina la un moment dat și Lesea Ukrainka, chiar dacă renunță destul de repede la ea. Polemizând cu Lesea Ukrainka, Ivan Franko scria că „... un rău mare pentru dezvoltarea noastră națională, mai mare decât interdicțiile statale ale cuvântului ucrainean, a fost starea de spirit care a cuprins o anumită parte a societății, starea de „indiferență” sau chiar de ostilitate față de revoluția naționalității ucrainene. Sub influența teoriilor socialiste nedigerate, – scrie el – partea cea mai activă și mai talentată a tinerețului ajunge până la negarea totală a oricărei apartenențe la un popor, la concepția conform căreia în Eliziumul viitorului nu prea îndepărtat (cum se credea atunci), a raiului socialist, se vor îneca toate particularitățile naționale și că, în general, soluționarea problemelor economice este infinit mai importantă decât orice altă problemă¹¹.”

Rezultă din cele menționate că așezarea pe poziții corecte și definitive a ideii naționale ucrainene a survenit în primele două decenii ale secolului al XX-lea, odată cu desfășurarea largă a activității culturale și politice de către Ivan Franko și Mychailo Hrușevskyi, secondați de mulți alți promotori ai acestei idei, cum au fost Lypynskyi, Michnovskyi etc.

⁷ I. V. Ohorodnyk, V.V. Ohorodnyk, op. cit., p. 291.

⁸ ibidem.

⁹ M. Kostomarov, *Cărțile Ființei poporului ucrainean*, fragment, în „Istoria filosofiei Ucrainy”, Crestomație, Editura „Lybid”, Kiev, 1993, p. 316-317.

¹⁰ I. V. Ohorodnyk, V.V. Ohorodnyk, op. cit., p. 295.

¹¹ I. Denysiuk, op. cit., p. 7.

(Continuare în numărul următor)

Ioan SEMENIUC

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR****Domnului deputat Ștefan BUCIUTA**

Urmare adresei nr. 18/371/23.03.2010 referitoare la finanțarea obiectivului de investiții „Construire așezământ cultural în satul Crăciunești, comuna Bocicoiu Mare, județul Maramureș”, vă aducem la cunoștință următoarele:

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 118/2006 privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare, a fost instituit Programul prioritar național pentru construirea de sedii pentru așezăminte culturale în localitățile unde nu există asemenea instituții, precum și pentru reabilitarea, modernizarea, dotarea și finalizarea lucrărilor de construcție a așezămintelor culturale de drept public din mediul rural și mic urban.

Obiectivele principale ale acestui Program constau în proiectarea, construirea și dotarea de sedii pentru așezăminte culturale din mediul rural și mic urban, în localitățile unde nu există asemenea instituții; reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și dotarea așezămintelor culturale din mediul mic urban; reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și dotarea așezămintelor culturale din mediul rural; finalizarea lucrărilor de construcție și dotarea așezămintelor culturale din mediul rural și mic urban.

Potrivit dispozițiilor legale în vigoare, obiectivul privind proiectarea, construirea și dotarea de sedii pentru așezăminte culturale din mediul rural și mic urban, în localitățile unde nu există asemenea instituții se realizează de către Minis-

terul Dezvoltării Regionale și Turismului, prin Compania Națională de Investiții „C.N.I.” - S.A., instituție aflată sub autoritatea acestuia, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” - S.A., cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește finanțarea obiectivului de investiție „Construire așezământ cultural de Tip 1 în satul Crăciunești, comuna Bocicoiu Mare, județul Maramureș”, precizăm faptul că acest obiectiv este cuprins în Lista sinteză a obiectivelor de investiții pentru anul 2010, aprobată prin Ordin al ministrului dezvoltării regionale și turismului.

Astfel, dorim să vă facem cunoscut, stimate domnule deputat, faptul că, în funcție de alocațiile bugetare, acest obiectiv de investiție va fi cuprins la finanțare în anul 2010, iar în acest sens Compania Națională de Investiții „C.N.I.” - S.A. va iniția demersurile prevăzute de Normele metodologice privind derularea Programului prioritar național pentru proiectarea, construirea și dotarea de sedii pentru așezăminte culturale în localitățile unde nu există asemenea instituții, în mediul rural și mic urban realizat prin Compania Națională de Investiții „C.N.I.” - S.A., aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1214/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Vă asigurăm, stimate domnule deputat, că Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului acordă o atenție deosebită tuturor partenerilor săi în vederea implementării cu succes a tuturor proiectelor și programelor gestionate.

Ministru,
Elena Gabriela UDREA

Cronică

În ziua de 21 mai a.c., la sediul filialei Suceava a UUR, s-a desfășurat reuniunea Consiliului de Conducere, cel mai important organism, în afară de Congres, al UUR. În acest cadru, profund democratic, s-au dezbătut și s-au luat hotărâri în probleme importante pentru prezentul și viitorul organizației. Este vorba de următoarele puncte de pe ordinea de zi: (1) Execuția bugetară pe primele 4 luni ale anului; (2) Analiza situației investițiilor, pe același interval de timp; (3) Programarea alegerilor în organizațiile locale și a conferințelor județene ale filialelor UUR; (4) Propuneri de modificare a Statutului UUR; alegerea Comisiei pentru definitivarea Statutului UUR; (5) Informare asupra activității culturale; (6) Diverse probleme curente.

În ceea ce privește punctul (3), s-a decis ca până la 1 august a.c. să aibă loc alegerile în organizațiile locale și votarea cu acest prilej a delegaților la conferințele județene, în proporție de 10% din numărul membrilor prezenți la adunare, iar până la 20 septembrie a.c. să se încheie conferințele județene ale filialelor UUR.

Referitor la punctul (4) de pe ordinea de zi, s-au făcut o serie de propuneri privind viitorul Statut al UUR. S-a stabilit ca alte propuneri, neexprimate la reuniune, să fie avansate în scris, în cel mai scurt timp. În Comisia pentru definitivarea Statutului UUR au fost aleși Ștefan Buciuta, Ion Robciuc, Irina Moisei, Roman Petrașuc și Iaroslava Colotelo.

S-a hotărât, de asemenea, ca după conferințele județene ale filialelor să aibă loc încă o reuniune a Consiliului de Conducere, în vederea pregătirii Congresului UUR.

Comunicat de presă

Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) și Biroul de Informare al Consiliului European la București (Biroul) continuă în perioada 31 martie - 31 iulie 2010 (4 luni), parteneriatul lor în vederea promovării în România a

Campaniei Consiliului European „Spuneți Nu Discriminării”,

care se va desfășura în colaborare cu Ministerul Administrației și Internelor și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Campania, care se desfășoară și în celelalte 46 de state membre ale Consiliului European, atrage atenția asupra faptului că lupta împotriva discriminării și promovarea dialogului intercultural reprezintă responsabilități atât colective, cât și individuale.

Luând în considerare rolul major al mass-mediei în combaterea discriminării și încurajarea dialogului intercultural, precum și contribuția ei la informarea publicului larg și la formarea opiniei publice, profesioniștii media sunt invitați să participe la Campanie (www.coe.int/anti-discrimination-campaign), promovând o cultură a toleranței și a înțelegerii reciproce. Libertatea de exprimare a presei presupune nu numai un cod editorial, dar și deontologic, care trebuie asumat ca o responsabilitate esențială a breslei pentru combaterea discriminării, xenofobiei, rasismului, extremismului sau a încălcării altor drepturi fundamentale.

Având în vedere relevanța mesajului acestei Campanii în țara noastră:

- Consiliul European a pus la dispoziția Campaniei din România următoarele materiale în limba română: spotul TV, afișele și cărțile poștale care conțin mesajul „Spuneți Nu Discriminării” și numărul de telefon dedicat Campaniei;

- CNA a invitat posturile de televiziune centrale și locale să difuzeze spotul TV;

- CNCD a pus la dispoziția Campaniei numărul de telefon: **021 312 6579** (disponibil 24 ore), pentru ca publicul larg să poată primi informații sau să raporteze cazuri de discriminare;

- Ministerul Administrației și Internelor va disemina mesajul Campaniei la nivel local prin intermediul inspectoratelor județene de poliție și a primăriilor municipale (1600 afișe);

- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin intermediul Direcției Generale Învățământ în Limbile Minorităților, Relația cu Parlamentul și Sindicatele, va sensibiliza și mobiliza comunitatea școlară (copii, profesori și părinți) să combată fenomenul de discriminare printr-o educație în spiritul drepturilor omului (vor fi diseminate 840 de afișe și 90.000 de cărți poștale).

Campania se dorește a fi nu numai un act de conștientizare a discriminării și de combatere a indiferenței cotidiene, ci și un promotor al schimbării de atitudine, de comportament și de mentalitate în rândul populației majoritare și minoritare.

Persoane de contact: dna *Mariana Nițelea*, Biroul de Informare al Consiliului European la București, tel: 021 211 6810, *dl Szász Attila*, membru CNA, tel: 021/ 305.53.31, *dl Haller István*, membru CNCD, tel: 0730 240 549.

Szász Attila
Membru C.N.A.

Haller István
Membru C.N.C.D.

Mariana Nițelea
Directoare a Biroului de Informare al
Consiliului European

CURIERUL UCRAINEAN

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Ștefan Buciuta
Ion Covaci
Kolea Kureliuk
Teodor Sopco

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Taras Șevcenko la Ruscova

Aspect din sală

Duminică de aprilie. Am pornit spre Ruscova, unde în fiecare an ucrainenii din zonă vin să-l cinstească pe Marele Cobzar, pe cel care le-a cântat anii de glorie, năzuințele spre libertate și independență, condamnând oprirea poporului rob. Pentru ucrainenii, sărbătorirea marelui poet este binevenită oricând: în orice zi din an, el este mereu prezent în sufletele lor.

O zi mohorâtă. Stropi grei de ploaie strecoară în suflet o undă de tristețe, întunecă parbrizul mașinii, dar țelul este nobil. Pe drumul de la Baia Mare la Sighet dai piept cu muntele Gutâi sau cu Hera, depinde pe ce variantă ai luat-o. Mai spre deal, pâraie de munte învolburate și totuși însetate mereu șerpuiesc printre bolovani cărora natura le-a dat forme geometrice din cele mai năstrușnice. Cum urcăm spre munte, avem parte de o surpriză plăcută. Fulgi de nea parcă dansează printre picăturile de ploaie. Lupta dintre picăturile grele de ploaie și grațioșii fulgi de nea se dă netulburată de peisajul ce fură vederea. Hornurile fumegânde vestesc existența omului ascuns parcă în dosul draperiilor și urmărind înfruntarea celor două anotimpuri. Spre vârful Herei zăpada a învins. Totul e alb. Brazii cu brațele verzi încovoiate de greutatea zăpezii și-au lăsat în jos mânele flexibile. Hera, cu peisajul ei de basm, ne întâmpină frumoasă și tăcută ca o mireasă înainte de nuntă, cu legendele ascunse sub troienele vremurilor adormite, dar și în sufletele oamenilor.

n-a mai avut putere, ba chiar și soarele zâmbește, bucurându-se de petalele albe ale unor pomi deja înfloriți.

Până la Ruscova drumul se încovoie, șerpuiind printre dealuri, păduri și satele înșirate pe lângă șoseaua ce leagă aceste ținuturi.

Localitatea e în sărbătoare. La biserică sute de credincioși ortodocși participă la slujba religioasă. Nici ucrainenii nu s-au lăsat mai prejos. Și-au construit case impunătoare, trotuare, semn că sunt oameni gospodari și știu prețui banul strâns prin muncă oriunde s-ar afla. După slujba religioasă toată suflarea, cu mic cu mare, se îndreaptă spre Căminul Cultural. Sala și scena sunt primitoare și bine dotate.

Președintele organizației locale a UUR, Pinte Mariciuc, împreună cu directoarea Căminului, Mihaela Miculaiciuc, și cu Miroslav Petrețchi, președintele filialei UUR din județul Maramureș, deschid sărbătoarea. Sunt invitați pe scenă dl Ștefan Buciuta, președintele UUR, dl Iuri Verbykyi, consulul Ucrainei la Suceava, la fel și viceconsulul, care urează tuturor pace și belșug, succes în desfășurarea cinstitii marelui Șevcenko. Atât în sală, cât și în curtea Căminului Cultural parcă s-ar fi deschis o expoziție de costume populare ucrainene adunate din toată zona Maramureșului.

Din loc în loc, se vede câte o ciupercă construită de mâna omului, acoperită cu șindrilă, care îmbie pe drumeț la un popas binemeritat. Se mai zăresc și căsuțe vechi acoperite cu șindrilă sau paie, care parcă se rușinează de vilele cu balcoane și etaje, dar au mulțumirea sufletească că ele sunt fiicele legitime ale acestor meleaguri, în vreme ce vilele sunt adunate cu trudă și sudoare de către fiii bătrânilor locului prin cele țări străine. Spre șes, zăpada

col, pregătit sub îndrumarea inimoaselor doamne Mihaela Miculaiciuc și Mariana Dobrațchi.

Încântă văzul și auzul renumitul cor din Rona de Sus. Apar pe scenă și dansatorii din aceeași localitate, care, îmbrăcați în costume adecvate, își etalează măiestria într-un dans căzăcesc.

O surpriză plăcută produce grupul din Crăciunești, unde dl Ivan Șerban, președintele organizației locale a UUR, a adus foarte multe îmbunătățiri activității artistice de masă. Dl Șerban a pornit cu un grup vocal de femei, iar pe parcurs a adus înnoiri, a cooptat tineret, cadre didactice.

Grupul vocal „Lastivka“, condus de dna Simona Malearciuc, acompaniată de dl Ivan Ostaș, obțin noi și noi aplauze binemeritate.

Iată că, punând suflet, se pot obține rezultate culturale frumoase, chiar dacă astăzi eforturile de a păstra folclorul etniei sunt slab remunerate, sau chiar nu sunt răsplătite deloc.

Pe aceeași linie se pot înscrie toate formațiile artistice, toți participanții, și mai ales cei care îi pregătesc, fac nenumărate repetiții, alcătuiesc noi repertorii, pentru că în fața spectatorilor totdeauna trebuie să vii cu ceva ce-i unge la inimă și creează emoții.

Trebuie să-i amintim neapărat pe dl părinte Ardelean din Bistra și pe dl Dumitru Coreniuc, care mereu reușesc să aducă ceva nou nu numai în repertoriu, ci și mobilizând participanți noi, inclusiv copii, care vor transmite flacăra urmașilor lor.

Grup vocal feminin din Lunca la Tisa

Din Poienile de sub Munte, dna Steliana Songot a emoționat prin prezența formației sale, prin interpretarea versurilor lui G. Coșbuc de către talentatele eleve din această localitate.

Sighetul s-a prezentat cu elevii de la Liceul „Taras Șevcenko“, pregătiți de fiica Ruscovei, Valentina Culac, iar Valea Vișeuului, în frunte cu Nicolae Maricec, Lidia Spivaliuc și Maria Ciubica, a încântat spectatorii prin cântecele prezentate, prin obiceiurile de nuntă din această zonă, fapt ce dovedește că ucrainenii știu să muncească, dar și să se distreze, să-și cinstească cultura și pe înaintașii lor.

A răsunat poezia și cântul pentru a-i glorifica marelui bard odihna în țărâna atât de îndrăgită a patriei sale, nevoită să treacă mereu prin noi și noi încercări.

Fiecărei formații i-a fost oferită câte o diplomă de participare și flori ce simbolizează dragostea și aprecierea celor din jur.

Pinte Mariciuc a adresat tuturor cuvinte calde de mulțumire pentru participarea la acest eveniment deosebit, invitându-i pe artiști la o masă ca-n povești, unde melodiile și dansul și-au dat frâu liber, demonstrând cât de frumoase și variate sunt cântecele ucrainenilor.

Gazdele prezintă un frumos specta-

prof. Teodor SOPCO

Ansamblul artistic „Poleanocika“ din Poienile de sub Munte

Câte ceva despre formulele de adresare și de salut

În privința salutului, regretatul meu tată, Nistor, mi-a dat o lecție clară. Când tocmai treceam în clasa a III-a, ne-a venit o nouă învățătoare, Aristica Vasileniuc (Fie-i țărâna ușoară!), iar tata mi-a spus: „Fii atent la doamna învățătoare, cum salută oamenii cu trei metri înainte; să nu cumva să vină cineva și să-mi spună că nu ai salutat la timp”. Mergeam prin sătucul meu, Măriștea Mică, și, cum vedeam că pe drum trece un bărbat sau o femeie, măsuram din ochi cei trei metri regulamentari și salutăm persoana în cauză. Nimeni nu m-a reclamat tatălui meu, iar de atunci salut oamenii înainte de a mă saluta ei.

Am prins și vremea aceea când, tinerii pionieri fiind, ne salutăm cu „Salut voios de pionier!”. Nu cred că era ceva rău.

Au venit vremurile moderne, când tinerii nu-i prea mai salută pe cei în vârstă. Oare de ce?

În privința felului de adresare, pentru vorbitorii de limbă ucraineană totul este clar. Există numai două formule de adresare, și anume *ти* (tu) și *ви* (dumneavoastră). Nu te poți adresa cuiva mai mare ca tine cu „tu”. Adevărul este că „poghiabilele” moderne nu prea mai respectă acest model în familie. În satul Șerbăuți, până nu demult și poate că și acum, copiii vorbeau despre

părinți cu dumneavoastră, chiar și-n lipsa lor.

În ceea ce privește limba română, aici - Dumnezeu cu mila: *tu, dumneavoastră, mata, dumneata, mătașă, matale*. Observ cum unii tineri se adresează unor oameni în vârstă (unii cu pregătire) cu *mata* etc. Sună urât, mai ales pentru cei care sunt obișnuiți numai cu *tu* și *dumneavoastră*.

Și acum să trec la o epidemie de formule de adresare constatate în comuna Dărmănești. Oamenii cu pregătire medie se adresează unor oameni cu pregătire superioară și funcții importante, cu *nenea* sau *tanti*. A cui vină este? mă întreb. O fi de vină familia, o fi de vină școala? Cine-i de vină? Dacă memoria nu mă înșală, această întrebare a pus-o Lenin prin 1902. Cam câtă educație mai trebuie? Aici îmi vine în memorie o glumă. Un englez a fost întrebat: „Cum ați reușit să instaurați o asemenea democrație?”. Știți ce a răspuns? „Patru sute de ani i-am snopit în bătaie!”. Ei, nici chiar așa...

Tot căutând răspunsuri pentru *nenea* și *tanti*, cu niște accente imposibil de redat, am căpătat un răspuns drept în moalele capului. Într-o zi vine la mine un om cu o pregătire... „superioară” ca a mea, însoțit de urmașul său micuț. Și-i spune:

(Urmare din numărul 165-166)

Mergând, am zâmbit căci, haz de necaz, așa cum arătam tot grupul, păream o scenă din filmele comice franceze cu Louis de Funès care erau la modă în acei ani, rulând cu mare succes pe ecranele cinematografele. Această constatare a făcut să-mi revină oarecum buna dispoziție.

Până la hotel era cam mult de mers și cum intervenise o oarecare liniște (cei trei bărbați mai schimbau între ei câte o vorbă-două), mergând, am avut timp să gândesc și chiar să mă dumiresc asupra situației. Din câte știam, în zonă exista un releu de televiziune, ce-i drept, cam departe de locul întâmplării noastre, și am ajuns la concluzia că „tipii” trebuie să fie de acolo. După ce am mai mers un timp, prinzând din zbor frânturi din ce vorbeau între ei, aveam certitudinea că nu mă înșelam. Asta mi-a dat încredere și atunci, căpătând și mai mult curaj, am trecut la „contraatac”. Am început zicând:

— Recunosc că aveți deplină dreptate, dar vreau să vă spun următoarele: „Obiectivul” dumneavoastră era mult mai departe de zona unde fotografiam. Dacă zona este interzisă persoanelor străine, trebuie să existe panouri de avertizare cu inscripția „Accesul interzis” ori eu nu am văzut nicăieri așa ceva.

La obiectivele cu caracter strategic se află indicatoare cu inscripția „Fotografiatul interzis”. Nu știu dacă sunt, căci eu nu am ajuns până acolo. Deci, legal, nu am încălcat nicio restricție.

Însoțitorii mei tăceau. Asta m-a încurajat să continui:

— Dacă eram rău intenționat, nu m-aș fi încumetat să fotografiez ziua, la vedere, cu un aparat ca acesta. Sigur știți că există aparate miniaturale și o tehnică de fotografiat atât de perfecționată încât dumneavoastră nici nu ați fi știut când și de cine ați fi fost fotografiați. Și poate că nici nu ați fi aflat vreodată.

Vorbind, m-am întors către ei și am constatat că ciobanul și patrupelele sale nu ne mai însoțeau, rămăsese undeva în urmă. Ceilalți continuam să meargă în tăcere. Am continuat:

— Vă asigur că nu v-am fotografiat. Dacă totuși, insistați să-mi vedeți filmul, nu mă opun, dar să știți că nu va fi așa ușor, deoarece este un film diapozitiv și nu se dezvoltă ca unul obișnuit.

Cu coada ochiului am observat că însoțitorii mei au schimbat câteva cuvinte între ei, iar unul chiar a ridicat din umeri, ceea ce m-a făcut să cred că ei ori nu auziseră deloc, ori nu prea aveau cunoștință despre acest tip de film, imaginându-și cine știe ce. Mi-am dat seama că evită să recunoască acest fapt și asta era în favoarea mea. Începusem să câștig timp cu argumentele mele așa că am continuat să le vorbesc...

— ... și la Brașov, pe Tâmpa, există un releu de televiziune, dar nimeni nu face caz dacă este fotografiat, din contră, apare și pe ilustrate sau pliante turistice.

Vorbeam mergând în continuare. Când am

Peripeții pe Rarău

întors din nou capul am constatat că unul din însoțitorii mei lipsea, cel în salopetă, iar al doilea rămăsese în urmă și, așezat pe o buturugă, se străduia să elimine cine știe ce dintr-un pantof pe care-l descălțase.

Acum mergeam însoțit numai de bărbatul autoritar, cel în costum. Era un tânăr cu o fizionomie de intelectual, care, la o privire mai atentă, părea chiar simpatcă. Această nouă situație m-a determinat să zâmbesc iar, căci mi-am adus aminte de gluma cu cei patru evangheliști, care au fost trei, Luca și Matei...

Mergeam alături, eu zâmbind iar tânărul ușor încrunțat. În față deja se vedea hotelul. Când nu mai rămăsese mult până la el, tânărul m-a oprit și m-a, întrebat direct:

— Acum, că suntem noi amândoi, spuneți-mi sincer - a accentuat acest cuvânt - totuși, cine sunteți?

Ușor surprins, dar și cucerit de tonul deschis cu care mi-a fost adresată întrebarea, m-am prezentat spunând cum mă cheamă, cine sunt, de unde vin și unde lucrez. După ce m-a ascultat, a fost rândul tânărului să zâmbească după care, de data aceasta amical, mi-a zis:

— Mulțumesc, tovarășe inginer, îmi pare bine

„Uite-l pe nenea Kolea, ia să vedem dacă ne poate ajuta în problema noastră”. Mi-am zis în barbă: „E clar, nu se mai poate face nimic”.

Așadar, treci printr-un liceu, mai faci și o facultate, dar rămâi la formulele tip *nenea* și *tanti*, iar atunci să nu-i dai dreptate celui englez? Hai să spunem că, în sat, chiar cu pregătire fiind, te plafonezi; dar atunci când te afli într-un oraș, ai nevoie de o lămurire și te adresezi unui domn cu *nene* sau unei doamne cu *tanti* (oameni necunoscuți) înseamnă că nu se mai poate îndrepta nimic.

Ce să ne mai mirăm că majoritatea „ciolovecilor” din Românică lui Mircea Badea aruncă pungile de la tot felul de produse pe jos, după cum aruncă și coji de semințe, pachete goale de țigări și altele?

Culmea este că mulți au fost prin cele străinătăți și-au „văzută” civilizația de acolo, dar revenind în țară dau dovadă că n-au învățat nimic. Nu-i păcat? Parcă ne-ar cam trebui câte un Vlad Țepeș în fiecare localitate.

Poate că aș mai putea divaga pe această temă, dar închei cu: „Forurile competente ar trebui să se sesizeze, așa, din oficiu”. Adicătelea familia, școala și societatea. Folosind chiar și „*Ridendo castigat mores*”. Dar de unde gazete satirice, dacă a fost „*asasinată*” și „*Urzica*”, singura revistă umoristică autentică din mult hulita perioadă ceaușistă?

În schimb, avem un capitalism de cumetrie și o democrație tipic românească.

Kolea KURELIUK

că v-am cunoscut. Regret incidentul, îndeosebi partea cu ciobanul și câinii săi, a fost, desigur, un exces de zel din partea lui, dar vă asigur că nu era rău intenționat. Cred că înțelegeți și dv. cum stau lucrurile.

Mă așteptam să zică ceva și despre atitudinea dâșilor, eventual să-și ceară scuze, dar despre ei nu a zis nimic. A mai continuat:

— Vă doresc în continuare excursie plăcută și vă sfătuiesc ca altă dată să fiți mai atent pe unde mergeți...

Zâmbind încă odată, mi-a întins mâna strângând-o prietenește (era să scriu „tovărășește”) pe a mea și fără alte vorbe a făcut cale întoarsă. Am văzut cum pe drum, mai departe, s-a întâlnit cu celălalt bărbat care, mai mult ca sigur, deja rezolvase problema pantofului. Mergeau să-și vadă în continuare de treburile lor... Iar eu mi-am văzut de ale mele. Regretam că nu l-am întrebat și eu cine este, deși bănuiam. Oricum, chiar fiind întrebat, cred că tot nu mi-ar fi spus adevărul.

La terminarea sejurului am considerat că este cazul să mă întorc acasă. La plecare, la recepția hotelului, de data asta se afla un tânăr care, înapoiindu-mi buletinul, mi-a spus amabil „Sperăm că v-ați simțit bine la noi (sic!). Mai poftiți și altă dată!”

Fără a ține seama de tot ce mi s-a întâmplat în această excursie, am plecat mulțumit, căci așa cum se spune, „totul e bine când se termină cu bine”, valabil și în cazul meu. Din această excursie m-am ales cu multe amintiri, impresii și fotografii (diapozitive) din care o parte le-am folosit ulterior pentru diaporamă „Din Rarău în Rețezat” pe care am prezentat-o cu succes la Festivalul Național de Film și Diaporamă „Toamna la Voroneț” de la Gura Humorului.

După această excursie am mai fost de câteva ori pe Rarău, am și de atunci multe amintiri, dar, sincer să vă spun, nu sunt atât de valoroase pentru mine ca acelea pe care le-am descris aici.

Despre peripețiile acestei excursii am povestit de multe ori, spre amuzamentul celor care m-au ascultat, dar am considerat că merită să le aștern și pe hârtie, să le încredințez tiparului, pentru ca și cei ce le vor citi să se delecteze cu o lectură plăcută și sper să nu mă înșel. Și mai este ceva, cum zice și dictonul latin „*Verba volant, scripta manent*”...

Iarema ONEȘCIUC

Limba și literatura ucraineană la cea de-a XVIII-a ediție a Olimpiadei Naționale

Între 7 și 11 aprilie, Suceava anulului 2010 a devenit gazdă a cinci olimpiade naționale, având pe generic limba și literatura ucraineană, limbile rusă și germană, astronomia și religia.

Olimpicii au avut parte de o deschidere festivă aparte, ca de Ziua Limbii Materne, în modernul Auditoriu al Universității „Ștefan cel Mare” și în prezența celor mai proeminente personalități politice și de cultură din Suceava: Gheorghe Flutur, președintele Consiliului Județean Suceava, Iuri Verbytkyi, consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Zabolotniuk, prim-secretar al Ambasadei Ucrainei la București, prof. dr. Adrian Graur, rectorul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, Viorel Seredenciuc, viceprimar al Primăriei Suceava, poetul Ivan Covaci, consilier la Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, vicepreședinte al Comisiei centrale de evaluare, dr. Anamaria Herțanu, președintele Comisiei centrale de evaluare, prof. Ioan Bodnar, prim-vicepreședinte al UUR și consilier al Prefecturii Suceava, Lucia Mihoc, inspector școlar de limba și literatura ucraineană, secretar al Comisiei centrale de evaluare și Vasile Monacu, inspectorul general adjunct al IȘJ Suceava, care i-a salutat pe oaspeții de onoare și pe olimpici, solicitând apoi membrilor prezidiului câte o alocuțiune.

Intervențiile rostite evidențiază frumusețea competițiilor olimpice ca întreceri ale inteligențelor, în care nimeni nu pierde, ci, dimpotrivă, toți câștigă experiență, înțelepciune și echilibru moral, fiecare admitând că aproapele său poate fi mai bun (insp. general V. Monacu). De asemenea, este amintit cadrul legislativ al României, care oferă tuturor posibilitatea să învețe limba maternă, istoria culturii proprii etniei, pentru a-și cunoaște identitatea și rădăcinile. România, ca țară vecină cu Ucraina, va dezvolta relațiile de prietenie cu aceasta și o va sprijini cu toate forțele să intre în UE, pentru ca românii și ucrainenii să trăiască cu adevărat vecinătatea în deplină libertate și armonie (Gheorghe Flutur).

Despre condițiile conviețuirii ucrainenilor în România vorbește și consulul general al Ucrainei, Iuri Verbytkyi, care îi asigură pe cei prezenți de grija statului ucrainean pentru susținerea prezentă și viitoare a etniei ucrainene din România, pentru o mai bună cunoaștere a limbii materne și pentru cultivarea tradițiilor și obiceiurilor specifice, a culturii ucrainene – condiții *sine qua non* ale conștiinței identității etnice. Ucraina, subliniază el, va dezvolta relații de prietenie și colaborare cu România, membră a UE, pentru a urma același drum către Comunitatea Europeană.

Ideile de mai sus sunt confirmate și de Excelența Sa Vasyl Zabolotniuk, prim-secretar al Ambasadei Ucrainei la București, care recomandă, în plus, olimpicilor ucraineni să-și aleagă în Ucraina o serie de universități pentru viitoarea lor specializare, în condiții deosebit de favorabile.

În alocuțiunea sa, rectorul Universității sucevene, prof. dr. Adrian Graur, a prezentat calitățile deosebite ale spațiului de cultură sucevean, ceea ce explică locurile fruntașe ocupate de instituția modernă de învățământ locală atât în rândul universităților din țară, cât și pe plan european, invitându-i pe viitorii studenți să aleagă pentru specializări Suceava.

Vicepreședintele Comisiei centrale de evaluare, poetul Ivan Covaci, a prezentat salut oficial al ministerului de resort și a relevat rostul întrecerii olimpice la limba și literatura ucraineană, iar președintele Comisiei centrale de evaluare, lector dr. Anamaria Herțanu, gazda noastră

de la moderna Universitate suceveană și lector la Secția de limba și literatura ucraineană, a subliniat avantajele specializării tinerilor în limba lor maternă, invitându-i la acest profil filologic, și a prezentat olimpicilor regulamentul concursului.

Inspectorul școlar de specialitate și secretarul Comisiei centrale de evaluare, prof. Lucia Mihoc, după ce a înfățișat rezultatele frumoase ale învățământului sucevean în limba și literatura ucraineană, teme de mândrie pentru etnia ucraineană și pentru IȘJ Suceava, care a editat pentru elevii olimpici un remarcabil album color, a făcut precizări la programul de desfășurare a concursului olimpic și a urat succes olimpicilor.

În încheierea alocuțiunilor, prof. Ioan Bodnar, prim-vicepreședinte al UUR și consilier al Prefecturii Suceava, i-a elogiât pe etnicii ucraineni din Bucovina, înfățișând serii întregi de rezultate deosebite, care se datoresc conștiinței înalte de care dau dovadă copiii și părinții, tinerii, învățătorii și profesorii. Printre altele, el a enumerat ultimele evenimente sărbătorite cu fast: Ziua Internațională a Limbii Materne, Zilele dedicate lui Taras Șevcenko la Suceava (Negostina) și Iași, expoziția pictorilor ucraineni din centrul Europei deschisă la Universitatea „Ștefan cel Mare” (a amintit de taberele de vară anuale de pictură ale ucrainenilor, organizate de Domnia sa), a prezentat ofertele UUR – filiala Suceava la actuala olimpiadă națională de limba și literatura ucraineană, o ediție specială a revistei bilingve „Olimpiada de limba și literatura ucraineană (7-11 aprilie 2010, Suceava, ediția a XVIII-a), vizitarea sediului UUR – Suceava, a expozițiilor de carte și costume naționale bucovinene, a monumentelor Sucevei și a Bisericii ucrainene „Sfinții Petru și Pavel”, excursia „Popasuri sfinte” pe traseul Rădăuți – Sucevița – Moldovița – Humor – Suceava, cu un popas-vizită la Școala cu clasele I-VIII din Paltinu etc. – toate finanțate de UUR.

Trebuie să precizăm că aceste informații au fost adunate de dna insp. Lucia Mihoc într-o mapă superbă, pe al cărui frontispiciu strălucește chipul marelui Taras Șevcenko, cu „Cobzarul” său, pe care scrie în limba ucraineană „A învăța limba maternă e o mândrie și un prestigiu”, cu publicațiile de turism din județul Suceava, revistele de popularizare a realizărilor și activităților de cercetare ale Universității „Ștefan cel Mare” și – surpriza surprizelor! – întâia revistă bilingvă, româno-ucraineană, a Olimpiadei Naționale de Limba și Literatură Ucraineană, ediția a XVIII-a.

Deschiderea s-a încheiat cu un program artistic superb, oferit de ansamblul de cântece și dansuri „Kolomyika” de la Casa de Cultură din Siret, condus de prof. Ianoș Zirka, ansamblu care a evoluat în Europa (Moldova, Ucraina, Franța și Italia), impresionând și azi pe toți cei prezenți prin măiestrie, profesionalism și eleganță. De înalt nivel a fost și evoluția solistei prof. Loredana Mândrișteanu, care a interpretat câteva perle ale muzicii ușoare ucrainene și cântece de inspirație folclorică.

Desfășurarea lucrărilor Olimpiadei Naționale de Limba și Literatură Ucraineană a avut loc la cel mai prestigios liceu sucevean, „Mihai Eminescu”, fosta școală pedagogică, unde nu demult a absolvit a cincea promoție de învățători de la secția ucraineană și unde azi mai învață limba lor maternă două grupe de elevi de la clasele IX-X.

Înainte de lucrarea scrisă a avut loc examenul oral, care a demonstrat că elevii nu au greșit în alegerea lor, căci ei citesc destul de bine în limba maternă, au capacitate de comentariu și analiză, se exprimă corect.

Lucrarea scrisă a constat din trei subiecte: la clasele VII-VIII – minicommentarii de fragmente, analize gramaticale, compuneri speciale și compuneri ca temă dată, iar la clasele IX-XII elevii realizau comentarii compacte, evidențiau figuri de stil, analizau ortografia și punctuația, urmând, apoi, să scrie un eseu sau o compunere după operele studiate.

După-amiază și a treia zi, elevii olimpici au vizitat obiective turistice ale Sucevei și mănăstiri renumite ale Bucovinei, realizând adevărate popasuri spirituale, ca să se oprească pentru un schimb de experiență la Școala cu clasele I-VIII din Paltinu, unde au vizitat „Muzeul Satului”, adăpostit în vechea clădire a școlii, au urmărit evoluția încântătoare a grupului vocal „Polonynka”, condus de prof. Viorica Negură, au învățat să încondeieze ouă, au luat masa și apoi au cântat și au dansat, relaxându-se după efortul depus.

Sâmbătă, 10 aprilie, a avut loc premiera, în sala Colegiului „Mihai Eminescu” din Suceava, unde am fost onorați de oaspeți deosebiți, precum deputatul Ștefan Buciuta, președintele UUR, prof. dr. Sanda-Maria Ardelean, vicerector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, consulul Vasyl Nerovnyi de la Consulatul General al Ucrainei din Suceava, prof. Mihai Vitcu, inspector-consilier la Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, poetul Ion Cozmei, traducător din Taras Șevcenko, președintele UUR – filiala Maramureș, prof. Mirco Petrețchi, directorul Colegiului „Mihai Eminescu”, prof. Mircea Popescu, președintele Comisiei centrale de evaluare, lector dr. Anamaria Herțanu și inspectorul de specialitate de limbă ucraineană prof. Lucia Mihoc.

Toți membrii juriului i-au felicitat pe elevii participanți la olimpiadă și pe câștigătorii concursului, iar poetul Ivan Covaci, într-un adevărat poem în proză, i-a laudat pentru dragostea lor față de limba maternă.

O surpriză a oferit poetul Ion Cozmei, care, împreună cu elevele Andreea Grigoraș și Mădălina Grigoriuc din Negostina, au oferit, bilingv, textele „Caucaz” și „Maria” ale lui Șevcenko, dovedind fidelitatea traducerilor în limba română.

După prezentarea primei reviste bilingve dedicate olimpiadei naționale de limba și literatura ucraineană de către prof. Ioan Chideșciuc, redactorul său principal, s-a trecut la premiera elevilor olimpici.

Întâi, din partea IȘJ Suceava, insp. Lucia Mihoc a înmănat diplome și premii (premiul I – 120 lei, premiul II – 100 lei, premiul III – 90 lei, mențiuni a câte 50 lei), în total 18 premii și 12 mențiuni.

A doua premieră a făcut-o, din partea UUR, dl deputat Ștefan Buciuta, care a oferit, de asemenea, diplome și premii (premiul I – 150 lei, premiul II – 130 lei, premiul III – 100 lei, mențiuni a câte 80 lei).

La rândul său, Consulatul General al Ucrainei la Suceava, prin consulul Vasyl Nerovnyi, a oferit diplome și cărți premianților și cărți tuturor participanților.

Premii speciale a câte 40 lei fiecare pentru toți participanții a oferit dna insp. Lucia Mihoc din partea sponsorilor SC FACOS – SUCEAVA, SC ECUATORIAL – SUCEAVA și Parohia Bosanci – Suceava. De asemenea s-au dat premii speciale debutanților.

Dna insp. Lucia Mihoc a mulțumit organizatorilor angajați în desfășurarea olimpiadei, Colegiului-gazdă și festivitatea s-a încheiat.

prof. Ioan CHIDEȘCIUC

ROKSOLANA

I. Zi de sărbătoare

— Părinte Ivan, ia te uită, ai o fată ca o floare! Ca floarea de mac! E ca steaua dimineții, zău așa!

Toți cei care ședeau în jurul mesei sărbătorești, sub ramurile răsfirate ale salcâmului din curte, își întoarseră fețele spre intrarea în beci. De acolo, din întinericul umed

ieșise la soare Nastea, ducând un blid mare, smălțuit și zugrăvit cu flori, plin cu mere mari, murate.

În grădină cânta cucul. Oare cui îi sorocea ani mulți de viață? În aer pluteau miresme de izmă și de liliac. Trandafirii înfloreau. Se auzea zumzet de albine.

De după acoperișul țuguat al casei se zăreau, lucitoare, crucile aurite de pe turlele bisericii.

În fundul ogrăzii, sus, pe șură, moțăia un cocostârc, care stătea într-un picior, plin de importanță.

Era zi însemnată în calendarul bisericesc ca Sfânta Treime, „Sărbătoarea verde”, cum i se spune în Ucraina.

Tânăra Nastea, băgând de seamă că toți se uită la ea, se opri în loc fâstăcită, se îmbujoră la față, făcându-se astfel și mai frumoasă.

Cei de față, atât părinții, cât și oaspeții, nu-și mai luau ochii de la ea.

Și tatăl ei o privea minunându-se, de parcă își vedea fiica pentru întâia oară. De fapt el, preotul Ivan Lisovski din Rohatyn, abia de puțină vreme, după Sfintele Paști, se întorsese din ținuturi îndepărtate, din campaniile împotriva tătarilor și turcilor, unde îi binecuvânta pe cazaci, îmbărbătându-i pentru luptă, făcea slujbe de pomenire pentru cei căzuți în bătălii, ba chiar, adesea – de ce nu? – pune și el mâna pe sabie. Așa că nici nu prinsese de veste că fetița lui crescuse.

Trochym - fratele mai mare al Nastiei - un flăcău chipș, se uita cu un zâmbet trist la sora

lui. Își aducea aminte în acea clipă că, foarte curând, se va despărți de ea, de mama lor, de casa dragă, căci, după seceriș, Maksim - cel mai bun prieten al tatei - îl va lua cu el și îl va duce în Sicea Zaporojeană. Și cine știe când se va mai întoarce de acolo. Și dacă se va mai întoarce vreodată...

Mama își privea fata visătoare, parcă întrezărind ceva luminos, dar totodată tulburător, căci ochii i se umeziră și o lacrimă de fericire picură pe mâinile ei arse de soare.

Nașii de botez ai fetei - Taras Huz cu soția lui - care de la biserică veniseră drept aici, în ospetie, își contemplau cu duioșie fina.

Maksim din Kaniv - un cazac robust, cioplit parcă din rădăcină de stejar, frate de cruce cu părintele Ivan, adăugă la cele spuse mai înainte:

— Poate, părinte, om veni și în pețit, mai știi? Doar am doi feciori. Unul e în Sicea Zaporojeană, celălalt e făurar de arme la Kiev, în Podolia...

— De ce nu!? zise părintele, făcând cu ochiul spre un alt musafir - Ernst Tynski - un tânăr și țanțos sotnic din Berejany. Ernst slujea în armata regelui ungar și nu demult îl cunoscuse pe părintele Ivan, venind la Rohatyn cu treburi de serviciu. Acest Tynski se cam înădădise să vină mereu pe-aici. Iată că și acum calul lui, înșeuat, sta legat lângă gardul de nuiele, sub plopul înalt de la poartă. Iar el, șlehticiul, sta în dreptul mesei, îmbrăcat într-o sclipitoare tunică de husar, brodată cu fir de aur, mândrindu-se cu sabia lui. Părintele Ivan pricepuse care e pricina deselor lui vizite: Nastea. Dar pe Ivan nu-l atrăgea deloc ideea de a avea un ginere catolic, de aceea dădu mai multă atenție camaradului său Maksim. Și cu toate că Ernst, care se cam înroșise la față, începu să se foiască pe scăunelul pe care ședea, preotul luă în mână carafa cu mied foarte tare și zise:

— Cu o cale, am putea să ne și cinstim oleacă!

— Ei, asta-i bună! zise cu năduf mama. Abia șaisprezece ani are fata și ați și început să vă tocmiți cui s-o dați. Mulțumesc lui Dumnezeu că a ajuns să-mi fie de ajutor, așa că nu voi s-o dau departe. Și aici la noi, la Rohatyn, sunt destui flăcăi buni de însurătoare, de ce s-o las să plece la Kiev sau la Kaniv?

La aceste vorbe apăsate, bărbații doar schimbară priviri între ei.

— Nu mai cărcoti, bătrânico, zise cu blândețe preotul. Să-i mulțumim lui Dumnezeu că ne-a dat o fată sănătoasă și harnică.

— Și drăgălașă, zise nașa. Și frumoasă de parcă-i zâna pădurii.

— Unde mai pui că e și deșteaptă, adăugă cu o voce profundă, de bas costelivul părinte Petro, care se aciuse cu modestie la capătul mesei. Părintele Petro slujea într-o bisericuță de lemn - cea mai veche din Ronatyn, aflată destul de aproape de biserică de cărămidă unde slujea părintele Ivan. În afară de slujbele de la bisericuță, părintele Petro ținea și școala din Rohatyn, unde îi învăța pe elevii săi ucraineană, polonă și latină. Tot el le preda geografia, istoria și matematica. Nastea Lisovska era cea mai bună elevă a lui, de aceea bătrânul dascăl găsi de cuviință să mai adauge un cuvânt la laudele ce i se aduceau fetei, privind cu drag la fețișoara inteligentă a elevei sale.

Nastea arata într-adevăr ca o cadră. Ochi mari, căprui, sprâncene subțiri - două fulgere negre! „O singură sprânceană valorează o avere”, se băgă în vorbă nenea Maksim. Fața albă, bujori în obrăjori, părul blond împletit într-o coadă groasă, aruncată peste umăr. Portul popular ucrainean îi ședea de minune: cămașa brodată, șiragul bogat din mărgele roșii... Cum se obișnuia la țară - piciorușele ei albe erau desculțe, dar curate!

— Hai, vino încoace, fată, cu merele! zise blând maică-sa.

Traducere de Olga ANDRICI

Svetlana SAUCIUC: În căutarea magiei

„Ce-i imposibil pentru cei
intelenți?
Ce-i nerealizabil pentru cei
hotărâți?
Ce se poate împotrivi celor ce
vorbesc prietenos?
Ce nu obțin cei care se
străduiesc?”

PANCHATANTRA

O carte interesantă prin felul în care combină poezia cu eseul, printr-un dialog cu invizibilul, ce pare foarte aproape și chiar glăsuiește. Cartea vorbește despre frumusețe și iubire, părând un dialog între cer și pământ. Un gen inedit de abordare a poeziei și eseului. Cartea cere, alege căutarea și iubirea de Dumnezeu. Prin cerere, alegere, căutare a valorilor vieții și prin sprijinirea lor, puterea iubirii devine operațională în viața noastră.

Se poate spune despre Cel care a găsit oceanul, fiind una cu El, că poate să potolească setea oricui.

Pentru Cel ce rățăcește încă prin deșert, un strop de apă este cel mai prețios dar din lume, de aceea el va aprecia fiecare picătură pe care o primește de la oricine, dar mai ales de la cei dragi.

Însetat, va hotărî într-o zi să caute oceanul de unul singur, mai mult din dragoste și dăruire pentru cei dragi lui, ce suferă și ei de sete, în deșert, alături de el.

Pentru că iubirea sa aspiră să se contopească cu oceanul și să potolească setea celor mulți, el nu se va întoarce decât atunci când va purta întreg oceanul în inima sa.

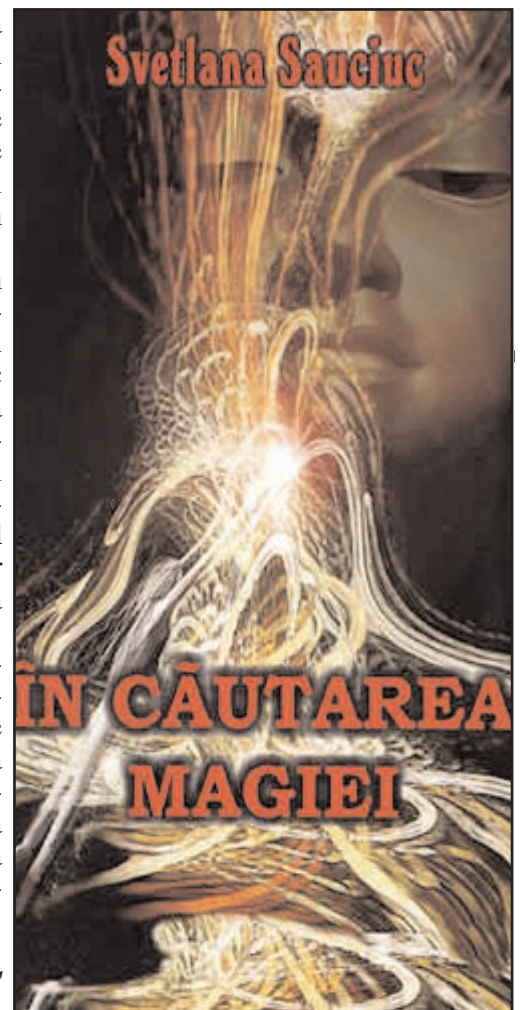
Între vizibil și invizibil, între inimă și minte, cartea surprinde și provoacă la un alt mod de abordare

și înțelegere a lumii. Captivantă deoarece combină poezia cu eseul, previzibilul cu imprevizibilul, „În căutarea magiei” este ca un drum prin necunoscut care ne conduce către zonele cele mai ascunse ale inimii noastre, în care doar iubirea a pătruns.

Un om care iubește este un om care trăiește în spiritul valorilor ce sprijină viața și care nu va încerca să dovedească nimic exterior, deoarece marea sa aventură este interioară și dincolo de cuvinte. De aceea oamenii de acest calibru trăiesc mai degrabă în izolare, dar atunci când cerem exprimarea iubirii s-ar putea să-i întâlnim, iar întâlnirea cu ei ne poate schimba viața.

Cartea este o invitație, o pregătire pentru întâlnirea și retrăirea mării iubiri de dincolo de timp și spațiu. O invitație și la meditație, la introspecție, la analiză. Este o invitație călduroasă care nu trebuie ratată pentru că ne conduce în zona cea mai frumoasă a sufletului nostru.

Ion ROBCIUC

Cinstirea memoriei veteranilor de război

Depunerea de coroane la Monumentul veteranilor de război din Poienile de sub Munte

Uniunea Ucrainenilor din România are prevăzută, anual, în programul său de activitate, printre alte manifestări cultural-științifice, și cinstirea memoriei veteranilor de război.

Veteranii de război trebuie cinstiți cum se cuvine pentru că ei, prin lupta și jertfa lor, au contribuit la întoarcerea în Europa a democrației și la înfrângerea dictaturii fasciste. Alături de fiii altor popoare, și ucrainenii din județul Maramureș au luptat, cu voie sau fără voie, în timpul Celui de-al Doilea Război Mondial, pe fronturile din est sau din vest, așa cum le-au dictat împrejurările.

Faptul că în cinstea voluntarilor ucraineni ce au luptat alături de coaliția antihitleristă pentru nimicirea agresorului fascist în comuna Poienile de sub Munte s-a edificat de către statul român

un monument al veteranilor, la cererea voluntarilor din localitățile de pe Valea Ruscovei care au scăpat cu viață din cea de-a doua conflagrație mondială, e un lucru întru totul laudabil, iar generațiile noastre și cele ce ne vor urma au datoria sfântă de a cinsti gloria înaintașilor.

Conducerea Uniunii Ucrainenilor din România

organizează periodic acțiuni culturale dedicate cinstirii și comemorării veteranilor de război. Încă din anul 1994, la inițiativa directorului Căminului Cultural din Poienile de sub Munte, Dumitru Holdiș, s-a organizat comemorarea veteranilor de război, manifestare ce s-a bucurat de prezența personalului Ambasadei Ucrainei la București, a reprezentanților UUR, a organelor administrative județene și locale, a reprezentanților Asociației Veteranilor de Război din Maramureș, precum și ai Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Poienile de sub Munte.

Uniunea Ucrainenilor din România, împreună cu organele locale, au organizat anual asemenea acțiuni culturale. Astfel, la 55 de ani de la Cel de-al Doilea Război Mondial s-a organizat o manifestare mai amplă (6 mai 2000), la care au fost

invitați toți veteranii de război (voluntarii). La acea dată, în județul Maramureș mai erau în viață 177 veterani de război de naționalitate ucraineană, dintre care 99 de voluntari, mulți dintre ei foști prizonieri ai Armatei Roșii, care apoi au luptat împreună cu aceasta pentru eliberarea teritoriului României și al altor state, unii ajungând până la Berlin, conform datelor statistice obținute de la Asociația Națională a Veteranilor de Război - Maramureș (Baia Mare), menționate în descrierea sa de către Dumitru Holdiș.

Din documentele scrise reiese faptul că din comuna Poienile de sub Munte au plecat pe front 284 de voluntari, înrolați în Armata Sovietică. În anul 1944, s-au reîntors acasă doar 185 de voluntari; ceilalți își dorm somnul de veci în pământurile altor țări europene. Conform documentelor din arhiva Consiliului Popular al comunei Poienile de sub Munte, județul Maramureș (dosar nr. 6 din anul 1945, paginile 17-19), reiese, de pildă, că, în data de 21 februarie 1945, soldatul Alexa Veciunca din comuna Poienile de sub Munte, combatant în cadrul regimentului 95 infanterie al Frontului IV Ucrainean, a căzut eroic pe câmpul de luptă din Slovacia, răpus de cartușe trase dintr-o armă automată.

În cadrul festivităților desfășurate la Casa de Cultură a comunei Poienile de sub Munte, deputatul Ștefan Buciuta, președintele UUR, a acordat unui număr de 18 veterani de război diplome jubiliare, câte un calendar cu emblema UUR și câte 50 de lei din contribuție personală. Din partea Ambasadei Ucrainei a fost înmănat directorului Școlii nr. 1 un televizor.

Tot în cadrul acțiunilor dedicate veteranilor, consulul Vasyl Nerovnyi, din cadrul Consulatului General al Ucrainei la Suceava, a înmănat medaliile jubiliare ocazionate de împlinirea a 65 de ani de la victoria asupra fascismului.

Astăzi, 9 mai 2010, când are loc dezvelirea și sfințirea Monumentului veteranilor de război, după statisticile primite la UUR de la președinții organizațiilor locale, în comuna Poienile de sub Munte au fost invitați următorii veterani de război (*dobrovolți*): Bilan Ivan și Dzițac Ivan din comuna Poienile de sub Munte; Laver Dumitru, Brotnei Ivan, Țudic Fedor, Benzar Simion, Ciorei Ivan, Curac Mihai și Miculaiciu Pavel din comuna Repedeș; Pop Vasile, Liber Ion, Zvenka Simion din comuna Ruscova; Sambor Nicolae și Șmuleac Vasile din Lunca la Tisa; Sacala Ivan din Bocicoi; Sencovici Vasile din Crăciunești; Traista Mihai din Rona de Sus și Pasenciuc Gheorghe din Remeți, în total 18 veterani care mai sunt în viață și pe care dorim să-i cinstim cum se cuvine.

Acțiunile culturale dedicate comemorării veteranilor de război au continuat să se desfășoare sistematic în Poienile de sub Munte până în anul 2008, moment când Consiliul Local, în frunte cu primarul Ștefan Oncea, a hotărât să reconstruiască monumentul situat în parcul comunei, dându-i o altă înfățișare față de cel construit în anul 1956 și care a fost amplasat în locul unui postament din beton având mai multe trepte, construit după război și în care era fixat un catarg pe care

flutura steagul României.

În anii de după 2000, Uniunea Ucrainenilor din România a căutat să sprijine acțiunea dedicată cinstirii veteranilor de război, prezentând concerte cu participarea grupurilor artistice din comunele cu populație ucraineană, mobilizându-i pe veterani la aceste acțiuni, precum și asigurând stimularea financiară a lor și a văduvelor de război.

Anul acesta, comemorarea veteranilor de război coincide cu alte evenimente din istorie și anume: la 9 mai 1877, România și-a proclamat independența față de Imperiul Otoman; la 9 mai 1945, s-a încheiat Cel de-al Doilea Război Mondial, odată cu capitularea Germaniei fasciste, iar la 9 mai 1950 a fost proclamată Ziua Europei, ca zi când s-au pus bazele Uniunii Europene de astăzi.

Țin să-i felicit pe participanții la manifestarea din comuna Poienile de sub Munte, pe oaspeții din Ucraina, pe reprezentantul Consulatului General al Ucrainei la Suceava, dl consul Vasyl Nerovnyi, pe reprezentanții organelor județene și locale, pe sfințiile lor clericilor Bisericii Ortodoxe Ucrainene, precum și pe președinții organizațiilor județene și locale ale Uniunii Ucrainenilor din România. Îi mai felicit pe dl Miroslav Petrețchi, președintele UUR Maramureș, pe primarul Gheorghe Berinde, pe Mihai Klementev, directorul Școlii din Bila Țerkva (Ucraina), pe primarii comunelor din dreapta Tisei Apșa de Sus și Apșa și pe delegații Liceului „Taras Șevcenko” din Sighet în frunte cu directorul Mihai Cucicea.

Primarului comunei Poienile de sub Munte, Ștefan Oncea, și consilierilor locali le mulțumesc pentru ocazia de a fi prezenți astăzi în mijlocul lor, în comuna cu cea mai numeroasă

Participanți la depunerea coroanelor la Cimitirul Eroilor Sovietici din Sighetu Marmăției

populație de etnie ucraineană din România, care numără circa 10 500 locuitori. De asemenea, le mulțumim veteranilor și văduvelor veteranilor de război pentru participarea la această manifestare, dorindu-le multă sănătate, fericire, bunăstare și viață lungă în belșug și prosperitate.

Regret că la această amplă manifestare dedicată veteranilor de război nu au participat reprezentanții Prefecturii județului Maramureș, ai Consiliului Județean, nici măcar cu un mesaj de felicitare.

Glorie veșnică celor care s-au jertfit pentru eliberarea patriei și pentru binele poporului!

Ștefan BUCIUTA

Dacă am scris despre dascăli de ieri și de azi, se cuvine, cred eu, să scriu și despre cei pe care îi slujesc: copiii. Într-o viață de om nu există niciun act mai însemnat decât nașterea copiilor tăi.

Copiii răstoarnă superb, dintr-o dată, toate sensurile existenței, dăruind trecerii prin lume rosturi pe care nici nu le bănuiai mai înainte. Urmașul tău devine cea mai scumpă grijă a sufletului tău, iar bătaile inimii lui te vor feri pentru totdeauna de rătăcire. Prin pruncii cărora le-ai dăruit viață trăiești mai departe, dincolo de pragul propriei stingeri. Datoria de a-ți crește așa cum se cuvine fiii e o îndatorire nobilă, pe care o ai în primul rând față de propria viață. Și fiecare strădanie, orice efort de a-ți feri băiatul, fetița de grijile și nedreptățile lumii, de a-i veghea zborul și de a-i ocroti ideile va fi răsplătită însutit în eternitate. Într-o viață de om, tristețea, dragostea, deznădejdea și bucuria sunt trecătoare. Doar misiunea de a avea copii este binecuvântată de aripa veșniciei și ne poate ajuta să evadăm din condiția tragică de muritori. Pentru că, mai devreme sau mai târziu, casele înălțate cu trudă se vor năru, pomii sădiți cu dragoste se vor usca, misivele parfumate se vor preschimba în praf. Doar sângele tău va continua să clipească mai departe, întruna, trecând prin inimile copiilor tăi – cântec etern a cărui frumusețe n-o pot înțelege decât cei care știu să o nască: cei care au copii nu vor mai fi condamnați niciodată la singurătate. Toată viața alergăm să ne îndeplinim aspirațiile profesionale, sufletești, financiare. Gândim că tot ceea ce facem e de dragul copiilor noștri. Pentru ei lucrăm în plus, riscăm, obosim, avem curaj. Ne dedicăm întreaga energie asigurării unui viitor pentru ei. La capătul acestei goane (superbe și nebunești în același timp), rămânem cu gustul amar că nu avem destul timp pentru copii, pentru care ne-am da și viața. Altfel spus, am face orice ca să-i știm fericiți și aproape de noi, dar, practic, nu ajungem la acest ideal. Nu mai avem căi de comunicare cu copiii. Munca și stresul ne confiscă bruma de maleabilitate pe care o mai avem. Ne trezim că nu ne mai ajung nervii și timpul pentru a încerca să ne înțelegem copiii. Nici seara, când punem capul pe pernă, parcă nu mai găsim răgazul să meditam la sufletele lor. Au și ei probleme, cresc, înfruntă cu totul alte vremuri decât noi. După 1989, relația din-

Copii de ieri și de azi

tre fii și părinți s-a robotizat. Când eram noi foarte tineri am jurat cu toții, fiecare la rândul său, că o să fim părinți excepționali. Că n-o să lăsăm să se formeze acea „prăpastie între generații“ despre care le place psihologilor să vorbească. Că o să le înțelegem toate capriciile, spiritul rebel, ideile novatoare. Că o să fim de acord cu emanciparea lor sufletească, profesională și nu numai. Câți dintre noi se pot lăuda astăzi că au ajuns la performanța de a comunica perfect cu fiii lor adolescenți? Lumea lor se

îndepărtează lent, implacabil de a noastră. Ne descoperim brusc vocații moraliste. Tindem să comparăm atitudinea noastră cu a lor. Invariabil a noastră era mai bună. Noi citeam, eram cuminiți, aveam respect, ne căsătoream virgini, ne îmbrăcam decent. În ei vedem doar tarele unei lumi care își cere dreptul la evoluție: idei trăsnete, lene, superficialitate, grabă. Noi am conservat valori pe care ei nu le mai recunosc. Noi citeam pe hârtie, ei citesc pe ecranul calculatorului. Noi ne jucam cu păpuși, ei se joacă pe computer. Noi veneam acasă la 7 seara, ei seara abia pleacă și se întorc, uneori, la 7 dimineața. Câteodată trăim cu spaima că fiii noștri sunt niște ratați, niște pierde-vară. În fapt, e vorba doar de o criză de comunicare. Cei care azi par

a rătăci fără direcție ajung mâine să aibă o școală, un serviciu, o familie și – cea mai dulce răzbunare – propriii lor copii. În disperare de

cauză, ne agățăm de gândul că fiii noștri vor deveni părinți și abia atunci vor pricepe sacrificiul. E drept, unii au copii cu mult înainte de a vrea noi sau profesorii. Dar vremurile actuale nu mai au pretenția ca slujba de cununie să aibă loc musai înainte de nașterea urmașilor. Și profesorii sunt oameni care stăpânesc metodică educației, însă unii aparțin, inevitabil, tot generației părinților. Din reflex, din tradiție sau din precauție, aplică modele pe care elevii nu le tolerează, ci ne cred pe noi, părinții sau profesorii lor, niște încuiați. Niște habotnici care ne temem de orice, începând cu Dumnezeu și terminând cu sectoristul. Îi batem la cap cu predici interminabile, cu exemple și avertismente. Îi iubim enorm pe copiii noștri și le vrem binele. Le oferim tot ceea ce vor în plan material și social, dar cum ajungem la sufletul lor?

Cum să le dovedim adorația noastră fără să cădem în patetism desuet, fără să-i sufocăm?

Fiindcă am vorbit despre copii, părinți, profesori, educație, nu pot să închei fără a reaminti de condițiile create pentru colectivul didactic și pentru elevii Școlii Generale a comunei Brodina, unde mi-am petrecut o mare parte a tinereții. Secțiunile de votare se organizează, de obicei, în școală. Cu această ocazie am intrat și în cancelarie – locul meu de muncă timp de 37 de ani.

Plină de emoții și nostalgie, am privit cu admirație cancelaria mobilată în stil modern, utilată cu tot ce e necesar pentru desfășurarea procesului de învățământ și confortul slujitorilor lui. Și asta prin strădania dnei Stela Pătrăucean, numită de curând directoare la Brodina, o doamnă care îndreptățește o dată în plus zicala „Omul sfințește locul“. A lăsat școala de la KM 14, unde a lucrat tot ca director, o bijuterie de nivel european. Are planuri mari și pentru viitor. Este adevărat că e ajutată și de soțul ei, un priceput gospodar. Adeseori mai pune bani și din buzunarul propriu, cuprinsă fiind de dragostea față de copii (are și ea patru). Regret că n-am avut parte măcar de o câțime din condițiile de azi...

Artemizia GHEORGHII

Micii atleți din Rogojești

În cadrul „Olimpiadei Naționale a Sportului Școlar“, etapa județeană, cu participarea școlărilor din clasele I-IV de pe întreg teritoriul județului Botoșani, doi elevi de la Școala din satul Rogojești s-au evidențiat între numeroșii participanți: Dănuț Constantin Bănilean (clasa a doua) a luat locul I la 600 m, iar Bianca Georgiana Hleucă (clasa a doua) a ocupat locul I la 50 m. Micii atleți au primit diplome și felicitări. Bianca a primit o diplomă specială. La performanțe au contribuit mult mamele acestor copii, membre ale Organizației Femeilor din Rogojești, dar și învățătorul Vasile Ienache.

La olimpiadă au participat și școlarii din satul Mihăileni, care s-au clasat pe locuri bune la atletism. De exemplu, Andrei Gălan (clasa a doua) a luat locul II la 600 m, Gabriel Vatamaniciu (clasa a treia) s-a clasat pe locul III la 50 m și locul II la 600 m, iar Cristofor Voloc (clasa a patra), a luat locul III la 600 m.

Un deosebit ajutor au primit micii atleți din

partea profesorului de educație fizică Victor Semciuc (fostul meu elev, mai târziu coleg de muncă), care s-a preocupat mereu de elevii cu potențial fizic, îndrumându-i spre școli sportive, spre ramura de sport potrivită pentru fiecare. Datorită eforturilor sale avem în Rogojești o echipă de fotbal foarte bună. Tot el a îndrumat o elevă, pe Marinela Ivaniciuc, spre Școala Sportivă de la Botoșani, unde obține rezultate foarte bune la canotaj.

Încă de când era elev la Rogojești, Victor Semciuc se remarcă la educație fizică; apoi la Liceul Pedagogic din Botoșani s-a antrenat ca atlet, ajungând sportiv de performanță la 110 m

Campionii din Rogojești, Bianca Hleucă și Dănuț Bănilean

garduri și 400 m garduri. A participat la competiții sportive și în afara granițelor țării.

Se vede din rezultatele obținute de elevi că profesorul Victor Semciuc și învățătorii școlii au preluat preceptul antic „Mens sana in corpore sano“ și educă în acest fel folositor tinerețului din zona noastră. Le doresc succes și pe viitor!

Olimpia IVANICIUC

În organizarea filialei Timiș a UUR, la 27 martie, pe scena Casei de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara a avut loc un spectacol evocator consacrat personalității și activității creatoare a poetului național ucrainean Taras Șevcenko, născut la 9 martie 1814 și trecut în nemurire la 10 martie 1861.

Manifestarea a fost deschisă de președintele filialei UUR Timiș, Gheorghe Hleba, care a vorbit despre importanța celui mai reprezentativ poet ucrainean al secolului

Dl Vasyl Zabolotniuk, secretar I al Ambasadei Ucrainei în România

al XIX-lea, despre contribuția lui unanim recunoscută la îmbogățirea patrimoniului de valori al culturii universale.

Despre viața și opera poetului a vorbit și primul secretar al Ambasadei Ucrainei la București, Vasyl Zabolotniuk. În expunerea sa, el a

ucrainenilor de pretutindeni de a cunoaște opera Marelui Cobzar, de a-i promova perenitatea și de a-i cinsti memoria, nu doar cu prilejul manifestărilor aniversare, ci în toate momentele în care ucrainenii își evocă ori își cinstesc istoria, tradițiile culturale sau își exprimă trăirile sufletești prin cântece ori dansuri menite să exprime năzuințele de libertate și iubire de frumos.

Dl Vasyl Zabolotniuk a profitat de prilej pentru a înmâna organizației UUR Timiș un consistent număr de cărți din opera poetului sărbătorit sau scrise de alți autori și consacrate cunoașterii vieții și creației acestuia. A fost înmănată, de asemenea, aparatură electronică, având ca destinație susținerea de manifestări culturale și artistice. Beneficiare ale acestor cadouri primite din partea Ambasadei Ucrainei în România sunt organizațiile UUR din Timiș, școlile și grădinițele cu limba de predare ucraineană.

Despre viața și personalitatea poetului a vorbit și prof. Ivan Cîmpeanu, inspector pentru minorități în cadrul IȘJ Timiș. El s-a referit și la preocupările organizației UUR Timiș pentru susținerea înființării de grădinițe, școli sau clase cu limba de predare ucraineană, scopul urmărit fiind tocmai o mai bună cunoaștere de către tineri

Grup vocal al elevilor de la Liceul „Iulia Hasdeu”

evocat contextul istoric în care s-a format și a trăit Taras Șevcenko, subliniind contribuția pe care a adus-o marele poet la afirmarea culturii și limbii ucrainene, rolul lui în evidențierea trăsăturilor definitorii ale sufletului și aspirațiilor poporului ucrainean, calități ce l-au impus în panteonul național și mondial al spiritualității. Vorbitorul s-a oprit și asupra datoriei

a limbii vorbite de părinții și buccii lor.

Aceste preocupări – a subliniat el – nu au întârziat să dea roade. Vorbitorul a amintit participarea elevilor la edițiile din ultimii ani ale olimpiadelor de literatură și creație artistică ucrainene organizate la nivel județean, regional și național, unde au ocupat locuri fruntașe, răsplătite cu diplome și

Taras Șevcenko aniversat la Timișoara

Grupul vocal „Remeteanca” din Remetea Mică

premier. La loc de cinste în repertoriul lor s-au aflat de fiecare dată poezii sau creații inspirate de opera lui Taras Șevcenko, o realitate care nu face decât să demonstreze interesul ascendent de care se bucură cultura și limba ucraineană în rândul tinerei generații, după ce, decenii de-a rândul, această limbă a fost marginalizată de regimul comunist.

Cu mult suflet a vorbit despre poetul sărbătorit Anna Bereghi din Lugoj. Ea a evocat anii formării sale ca om iubitor de frumos, ani când autorul „Cobzarului” i-a influențat decisiv dragostea față de cultura și limba ucraineană.

În partea a doua a manifestării, pe scenă a intrat grupul vocal „Kalyinka” din Știuca, pregătit de prof. Maria Holovciuc. A urmat apoi un recital de muzică populară ucraineană susținut de juristul Ștefan Buciuta la vioară, și Ioan Marocico la acordeon. Spectacolul a continuat cu o scenetă inspirată din creația poetului Taras Șevcenko, avându-i ca interpreți pe elevii claselor a X-a și a XI-a, cu limba de predare ucraineană, din

cadrul Liceului „Iulia Hasdeu” din Lugoj, instruiți de dna Anna Bereghi și prof. Liudmila Godja.

A urmat grupul vocal „Remeteanca” din Remetea Mică, coordonat de prof. Ana Hrin, ai cărui membri au recitat poezii și au interpretat cântece pe versurile lui Taras Șevcenko.

Pe scenă au urcat și alți copii, care au recitat poezii ale Marelui Cobzar. Cu toții și-au etalat frumoasele costume populare ucrainene, achiziționate recent prin susținerea financiară a Uniunii Ucrainenilor din România. Tuturor li s-au oferit diplome de participare.

Cele circa o sută de locuri ale sălii au fost în întregime ocupate de spectatori din municipiul Timișoara și din județ.

În încheiere, dl Gheorghe Hleba, președintele filialei Timiș a UUR a mulțumit participanților și i-a invitat să viziteze noul sediu al UUR Timiș – Casa de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara.

Gheorghe HLEBA,
Ioan DANCEA

Scenetă interpretată de elevii claselor a X-a și a XI-a de la Liceul „Iulia Hasdeu”

Despre simpozionul internațional „Limba și literatura ucraineană – un deceniu de existență la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca“ sunt sigură că a scris dl Ion Robciuc, redactor-șef la revista „Curierul ucrainean“, care a fost moderator în prima zi, prezentând și lucrarea științifică „Delimitarea cuvintelor de origine ucraineană în limba română“, iar în a II-a și a III-a zi a participat la masa rotundă „Limba și cultura ucraineană în context contemporan“.

Eu aș vrea să consemnez o întâlnire emoționantă desfășurată cu prilejul acestui simpozion, una dintre cele ce, de multe ori, trec neobservate de unii, deși sunt trăite puternic de alții. Corul „Vocile Ronei“ și echipa de dansuri „Sokoly“ (Șoimii) din Rona de Sus au fost invitate să prezinte un spectacol în a doua zi a lucrărilor.

Spectacolul s-a bucurat de un real succes. În prima parte au fost interpretate cântece dedicate aniversării lui Taras Șevcenko. În partea a doua a spectacolului am ascultat și cântecul „Suita maramureșeană“, aranjament muzical al cunoscutului compozitor, dirijor și profesor de muzică M. Mitriniuc. Prof. Miroslav Petrețchi,

O întâlnire emoționantă

președintele UUR – filiala Maramureș (și corist) a adresat studenților, profesorilor și tuturor participanților la simpozion felicitări și un călduros „La mulți ani!“. Și corul a făcut același lucru, dar pe 4 voci și în două limbi. Urarea a fost ascultată în picioare de asistență și răsplătită cu multe aplauze. Echipa de dansuri „Sokoly“ (ai cărei membri fac parte și din cor) a interpretat cu mare măiestrie două dansuri ucrainene – „Hopak“ și „Maricika“ –, pregătite, ca și corul, de altfel, de profesoara Geta Petrețchi. Dar o reală emoție a produs întâlnirea de după spectacol dintre consăteni, coriști din Rona de Sus și participanți la simpozion, 4 la număr, provenind tot din Rona de Sus. Invitația pentru cor de a veni la Cluj au făcut-o doi dintre organizatori, conf. univ. dr. Ioan Semeniuc și lector univ. dr. Ioan Herbil, proveniți din

Rona de Sus. La simpozion a mai fost prezent prof. univ. Ioan Bodnariuc (acum pensionar) și prof. dr. Mihaela Herbil (prezentă cu o lucrare științifică la simpozion), din Rona de Sus. Una dintre lucrările prezentate la simpozionul internațional din Cluj-Napoca a fost „Ivan Fedco – primul prozator ucrainean din România secolului XX“ (I. Fedco, tot din

Rona de Sus) – citită de conf. univ. dr. Ioan Semeniuc. Trebuie spus că la Cluj-Napoca au studiat zeci de studenți din Rona de Sus și chiar unii dintre actualii coriști sunt studenți sau fac masterat la Cluj-Napoca. Dar poate cel mai tulburător a fost faptul că doi dintre ei (lector și profesoară – mai tineri, participanți la simpozion) i-au întâlnit printre coriști pe învățătoarea și profesorii lor din clasele gimnaziale. Au urmat felicitări reciproce, bucurie și mândrie pentru consătenii noștri.

Laude și aprecieri au primit coriștii și dansatorii de la toți participanții la simpozion, dar întâlnirea dintre consăteni a fost una de mare efect, mai ales acum, când comuna va sărbători 650 de ani de atestare documentară.

Ileana DAN

O surpriză de la Novyi vik

Nu credeam că un ziar ce nu mai apare de peste două decenii este în stare să mai producă vești ori informații utile. M-am înșelat, însă, în ce privește publicația ucraineană *Novyi vik*. Zilele trecute am primit un telefon de la un fost coleg de școală militară, cu care nu m-am văzut de aproape 50 de ani, de când amândoi am terminat studiile la Colegiul de Radiolocație, îmbrăcând haina de ofițeri. El, fostul meu coleg de bancă timp de trei ani, face parte din colectivul de organizare a întâlnirii promoției noastre semicentenare, ce va avea loc în luna august a.c. la București, în localul fostei instituții de învățământ militar (azi sediul conducerii Trupelor terestre).

Toate erau bune și frumoase, însă cum să mă anunțe și pe mine despre această întâlnire, unde să-mi trimită invitația de participare organizatorii nu știau, necunoscând adresa mea de domiciliu actuală.

Salvarea a venit chiar de la colegul meu, care, în ciuda anilor, destul de numeroși, trecuți de atunci, nu a uitat că, prin anii 50-60, colaboram la publicația *Novyi vik*, cu toate că foarte sporadic îi povestisem, în condițiile acelea cazone, despre activitatea mea de corespondent al unui ziar ucrainean. Înștiințați de acest lucru, organizatorii s-au adresat UUR, de unde au și obținut, spre bucuria mea de nedescris, informația solicitată. Nu găsesc acum cuvintele de mulțumire cuvenite atât celor care au oferit-o, cât și celor ce s-au zbatut pentru aflarea ei. În primul rând, fiindcă e vorba de o însemnată reîntâlnire, după jumătate de secol, a unor vechi camarazi, ofițeri tehnici de înaltă specializare, a doar două treimi din cei 75 de absolvenți de atunci, 24 dintre ei putând urmări reuniunea promoției lor numai pe ecranele radarelor cerești. În al doilea rând, pentru că manifestarea se referă la o promoție cu totul specială a Școlii Militare de Radiolocație, ultima din București (în 1960 s-a mutat la Brașov). Între altele, e și promoția lui Gheorghe Gruia, cel mai mare handbalist din România și din lume, din toate timpurile (desemnat ca atare în 1992 de către Federația Internațională de Handbal), în prezent profesor universitar la U.N.A.M. din Ciudad de Mexico. E, de asemenea, promoția lui Aurel Pentelescu, profesor, renumit istoric, cercetător la Academia Română (colegul meu de bancă, care, prin surprinzătoarea sa aducere-aminte, a dat posibilitatea organizatorilor viitoarei întâlniri să mă regăsească). E de menționat și că promoția noastră urmează, la scurtă distanță în timp, promoției altui vrednic de pomenire ucrainean, colonelul Ilie Fraseniu, fost activist de frunte al UUR și colaborator al aceluiași *Novyi vik* (azi *Vilne slovo*).

Te iubesc, te prețuiesc, scumpă și neuitată publicație, întemeietoare a presei ucrainene din România, și-ți mulțumesc! Nădăjduiesc că-ți vom serba, în curând, cea de-a 61-a aniversare, măcar la nivelul de anul trecut (ne temem, oare, de criză?). Se pot, cred, organiza, sub deviza Zilelor presei ucrainene din România, atât la filiale, cât și central, simpozioane, mese rotunde (pe teme de istorie și actualitate ziaristică, inclusiv cu jurnaliști invitați din Ucraina), vizite în zone tradiționale ucrainene din țara noastră (eventual, cu sprijinul filialelor, prin rotație, anual), vizionări de spectacole (poate chiar a celor susținute de artiști din Ucraina, cum este, de pildă, baletul Frumoasa din pădurea adormită, ce urmează a fi susținut la București, pe 26 mai, de către Teatrul de Operă și Balet din Kiev), lansări de carte, concursuri școlare Micul corespondent (ziarist), expoziții de ziare și reviste, grupaje de articole publicate ș.a.

Doamne, ajută!

Paul ȘOUCALIUC

O nouă dovadă de evlavie creștinească

În ziua de 6 mai, la capelița cu Hramul Sf. Mare Mucenic Gheorghe, pe stil vechi, din Izvoarele Sucevei, dorința fraților Marcel și Petru Cureș din satul Brodina de Sus, ctitori ai locașului de cult amintit, a fost îndeplinită. Astfel, preotul paroh Petru Valentin Ardelean, avându-i ca invitați pe Mihăiță Tiberiu Mechno, preot-fiu al satului, Alexandru Horga, preot din Breaza de Sus, Dumitriu Bogdan, preot din Brodina de Sus și pe diaconul Atanasie Stasiuc din Brodina de Sus, au săvârșit o slujbă religioasă la care au participat circa 60-70 de enoriași.

Evenimentul, petrecut în mijlocul naturii, a avut ecouri deosebite în sufletele participanților, dându-le prilejul de a-și manifesta, prin rugăciunile de sub cupola albastră a cerului, dragostea nemărginită față de Dumnezeu, moștenită din moștrămoși și îmbrățișată și de generația de astăzi. De menționat că, după oficierea slujbei și predica ținută de părintele paroh, cei prezenți au participat la tradiționala agapă frățească, pregătită de Ioana Cureș, mama ctitorilor, și de Mirela Logoș.

Omul cu biciul

De la fereastra camerei, în acest miez de florar, chiar și pe întuneric, le aud tropăitul și scuturatul coamelor, în timp ce ronțăie iarba fragedă, apărută abundent după ploile din ultimele zile. Iar când mijește ziua, o voce stridentă îmi străbate trupul ca o lamă de pumnal. Țipătul e acompaniat de pocnituri și șfichiuri de bici pe crupele animalelor, însoțite de înjurături, ca și cum caii pe care-i are în grijă omul acela l-ar fi dușmănit!

Omul cu biciul o face pentru singura lor vină de a-și găsi cu greu hrana, pe un teren cu pășune insuficientă. Sunt cai huțuli, ce frământă pajiștea și-i pot apăra doar cu gândul. Dar se știe - „cum e stăpânul așa și animalul“. Eu, după situața trăită aș spune altfel „Cum e omul nu este și animalul“. Scena, halucinantă pentru mine, se tot repetă.

„Cele rele să se spele, cele bune să se-adune“ îmi răsar acum în minte cuvintele ce se vor rugă.

Decebal Alexandru SEUL

Kiev: Din agenda prezidențială

Mesaj către popor după semnarea, la Harkiv, a acordurilor cu Rusia

Stimați compatrioți,

Mă adresez dumneavoastră într-un moment deosebit - acum când, pentru a lansa reforme profunde, noi toți, ca popor, trebuie să simțim o mare răspundere pentru soarta statului.

Știu că alegătorii mei sprijină acțiunile pe care le-am întreprins de-a lungul primelor 50 de zile de când sunt președinte. Așa cum am promis, am făcut totul pentru ca să avem o putere monolită.

Pentru întâia oară după mulți ani, a fost dezamorsat conflictul dintre șeful statului și primul ministru.

În parlament s-a alcătuit o coaliție puternică. A fost adoptat bugetul. S-a pus capăt haosului, în țară s-a instalat mult așteptata stabilitate.

În politica externă am confirmat cursul spre integrarea europeană.

Negocierile desfășurate la Bruxelles au arătat că Uniunea Europeană a reacționat pozitiv la decizia noastră de a crea împreună o zonă a comerțului liber și de a asigura cetățenilor Ucrainei un regim fără vize.

Europa unită vede în politica noastră internă o orientare decisă spre lupta cu sărăcia și corupția, pentru standarde înalte în toate sferele vieții societății ucrainene.

După Bruxelles, m-am dus la Moscova pentru a soluționa principala problemă pe care ne-au lăsat-o predecesorii - să normalizăm relațiile cu Federația Rusă și să modificăm contractele inechitabile la gaz, care au adus statul în pragul colapsului social-economic.

După cinci ani de zile în care s-a făcut din Rusia întruchiparea dușmanului, nu a fost un lucru simplu să restabilim încrederea conducerii rusești în Ucraina.

Dar eu am reușit acest lucru și astăzi sunt în

măsură să-mi informez alegătorii că de acum încolo dialogul cu marele nostru vecin se va desfășura pe temelia principiilor egalității, buneii vecinătăți și pragmatismului sănătos, și nu ale confruntării și retoricii antirusești.

Am plătit un preț prea mare pentru asta? Nu, pentru că înțelegerile cu Moscova sunt reciproc avantajoase.

Documentele semnate la Harkiv ne vor asigura o reducere substanțială a prețului gazelor.

Asta înseamnă consolidarea securității sociale a fiecărui ucrainean, începutul emergenței economiei naționale dintr-o criză profundă.

Asta înseamnă, de asemenea, o garanție pentru întărirea securității energetice a întregului continent european.

Întreaga lume civilizată a privit aprobativ rezultatele negocierilor mele cu președintele Medvedev.

La Washington, la Bruxelles, în toate capitalele europene ele sunt considerate un succes incontestabil al Ucrainei.

Nemulțumită a rămas doar opoziția noastră.

De ce credeți că vă cheamă la noi baricade, de ce încearcă să clatine o stabilitate obținută pentru întâia oară după ani lungi de războaie interminabile între conducătorii statului?

Pentru că opoziția ar vrea să dizolve din nou Parlamentul în numele așa-numitei raționalități politice, asta pentru că își dă seama că stabilitatea, o verticalitate puternică a puterii și normalizarea relațiilor cu Rusia înseamnă sfârșitul ei politic. Or, ea, opoziția, vrea cu orice preț la putere.

Ei au nevoie de război. Ultimele evenimente petrecute în Rada Supremă au arătat că aventurierii din politică sunt gata să înece în fumi-gene nu numai sala Parlamentului, ci întreaga Ucraină.

Iar noi avem nevoie de stabilitate și dezvoltare, de posibilitatea de a munci normal, de a face reforme, de a ne înțelege prietenește cu vecinii. Și vom obține acest lucru, dând riposta cuvenită adversarilor schimbării spre mai bine.

Foarte curând vă veți convinge că mergem în direcția bună. Îmi asum personal răspunderea pentru acest lucru.

Vă promit că Ucraina va fi puternică și prosperă.

Ofensiva în această direcție s-a declanșat.

„Au venit la putere profesioniștii”

- Press Release -

În cadrul întâlnirii avute cu prințul Andrew, care este, deja de zece ani, reprezentantul special al Marii Britanii în problemele comerțului internațional și ale investițiilor, președintele Viktor Ianukovyci a făcut un tur de orizont al situației din Ucraina, evidențiind importanța formării noii verticale a puterii: coaliția din parlament și un guvern funcțional.

„Acest lanț - Președinte - Guvern - Majoritatea din Rada Supremă - a început deja să funcționeze”, a subliniat șeful statului, apreciind că astfel în țară se instaurează stabilitatea politică.

Viktor Ianukovyci a spus că printre obiectivele cele mai urgente se numără remediarea cât mai rapidă a situației complexe din economie, menționând că acest lucru nu se poate face fără implementarea unor reforme.

Șeful statului a remarcat, de asemenea, că în țară a început lupta reală împotriva corupției. „Am creat Comitetul Anticorupție. În plus s-au definitivat câteva proiecte de legi, care vor fi puse de acord cu Comisia de la Geneva”, a subliniat el.

„În Ucraina au venit la putere profesioniștii. Vom începe să ameliorăm situația socială și, până la sfârșitul acestui an, vom construi o bază solidă pentru 2011. E obiectivul nostru esențial”, a spus președintele.

„În prezent, lucrăm la strategia dezvoltării Ucrainei până în 2020 și sunt convins că până la sfârșitul anului 2010 ea va fi finalizată și aprobată”, a spus Viktor Ianukovyci, adăugând că examinarea concepției privind reformele e programată pentru luna mai, urmând ca în al doilea semestru al anului să înceapă realizarea lor practică.

„În buget am prevăzut programele care ne vor permite să trecem la acțiune. Le vom face publice și le vom realiza”, a dat asigurări președintele Ucrainei.

La rândul său, prințul Andrew și-a exprimat convingerea că programul de reforme al conducerii ucrainene e nu numai bine chibzuit, ci și perfect realizabil. „Ceea ce mi-ați spus despre planurile de viitor ale țării dumneavoastră mi-a stârnit un interes atât de viu, încât mă voi adresa comunității de afaceri britanice, solicitându-i să facă mai mult pentru Ucraina”.

Prințul Andrew a subliniat că ar fi foarte bucuros să sprijine personal planurile de reformă din Ucraina. El a remarcat în mod deosebit potențialul țării în agricultură și în domeniul aerospațial.

Pagină realizată de **Ion COVACI**

UCRAINA - mai aproape

UUR Suceava a avut în calendarul său pe anul 2010 desfășurarea Festivalului Interetnic „Conviețuiri”, la Siret, concomitent cu zilele orașului, în perioada 21-23 mai 2010.

Ne-am gândit să organizăm cu această ocazie și alte activități ale Uniunii Ucrainenilor din România, cum ar fi convocarea ședinței Consiliului de Conducere și inaugurarea noului sediu, renovat, al organizației orașenești UUR Siret.

De altminteri, a devenit un bun obicei la UUR ca, odată cu desfășurarea unor acțiuni culturale mai ample, să avem întruniri cu activul central al UUR sau al filialelor. Vineri, 21 mai, am convocat ședința de Consiliu, pe ordinea de zi a căreia s-au aflat, printre altele, stadiul investițiilor și întocmirea programului de desfășurare a alegerilor locale și a conferințelor la nivel de filiale, precum și constituirea unei Comisii de analizare și îmbunătățire a Statutului Uniunii Ucrainenilor din România. Membrii Comitetului UUR au putut participa și la inaugurarea sediului organizației locale Siret și apoi la deschiderea festivă a Festivalului Interetnic „Conviețuiri”.

În prima zi, am avut ocazia să ne întâlnim și cu reprezentanți ai Consulatului General al

Festivalul Interetnic „Conviețuiri”

Ucrainei din Suceava, domnii Iuri Verbytkyi, consulul general, și Vasyl Nerovnyi, consul, care au participat apoi și la celelalte activități ale noastre.

În cadrul inaugurării sediului UUR Siret, au vorbit președintele filialei UUR Suceava, dl Ioan Bodnar, și apoi oaspeții prezenți - deputatul Ștefan Buciuța, președintele UUR, și consulul general Iuri Verbytkyi, Iaroslava Colotelo, vicepreședinte al UUR, și primarul orașului Siret, Adrian Popoiu. După inaugurarea sediului, ne-am deplasat cu toții la Căminul Cultural, unde urma să se deschidă Festivalului „Conviețuiri”.

Șansa a fost că s-a oprit ploaia și formațiile artistice au putut să-și etaleze costumele naționale într-o paradă desfășurată în centrul orașului, în fața tribunei unde, dacă era timpul favorabil, s-ar fi putut desfășura bogatul spectacol. S-au perindat prin fața tribunei numeroase formații, aparținând comunități elene din Piatra Neamț, rușilor-lipoveni din Manolea, polonezilor din Poiana Micului și Forumului German

- grădinița cu program german din Siret. Apoi au urmat formații ale Uniunii Ucrainenilor din România: grupul „Miculeanca” din comuna Micula, județul Satu Mare, însoțit de președintele Mihai Macioca și vicepreședintele UUR

Satu Mare, Liuba Horvat, grupurile „Strunele Negostinei” și „Soacrele” din județul Suceava, grupul „Kolomyika” din Siret, acestea din urmă evoluând, din cauza ploii, pe scena Casei de Cultură.

În prima zi a susținut un recital artistul emerit al Ucrainei, solistul Vasyl Danyliuk din Cernăuți.

A doua zi au evoluat formațiile „Kozaciok” din Bălcăuți, „Veselka” din Vășcăuți, „Cervona kalyna” din Călinești-Cuparencu, „Barvinok” din Dărmănești, fanfara „Armonia” din Siret, „Barvinok” din Milișăuți, fanfara UUR din Iași și formații din străinătate - grupul „Kamencianka” din raionul Hliboka, județul Cernăuți, o delegație, formată din 12 persoane, a Consiliului Raional Hliboka, în frunte cu președintele Nicolae Zahariciuc și o delegație din Republica Moldova formată din 58 de persoane, însoțită de președintele Uniunii Culturale a Ucrainenilor din Chișinău, dl Oleksandr Maistrenko.

Ștefan BUCIUȚA

În seara zilei de 8 mai 1945, la Berlin, în fața reprezentanților forțelor militare aliate ale URSS, SUA, Angliei și Franței, a avut loc semnarea actului de capitulare totală și necondiționată a Germaniei fasciste. A doua zi, 9 mai, în Cehoslovacia, au mai avut loc lupte sporadice, soldate cu înfrângerea definitivă a ultimelor unități de luptă SS germane care, în ciuda actului oficial de capitulare, încă mai continuau, fanatic, să opună rezistență. În urma acțiunilor energice ale armatei sovietice, și aceste unități au fost nevoite să depună armele și să se predea.

În felul acesta, în Europa lua sfârșit Cel de-al Doilea Război Mondial, declanșat de Germania hitleristă în anul 1939. Forțele militare aliate ale celor patru mari puteri erau victorioase, învingând, împreună cu alte țări, forțele militare ale Germaniei și ale aliaților ei. Era o victorie obținută cu foarte multe sacrificii, cu mari jertfe umane și materiale. Forțele armate ale Uniunii Sovietice au suferit cele mai mari pierderi. În cadrul acestor forțe, o contribuție majoră au avut și militarii ucraineni cărora le-a revenit, alături de ruși, belaruși și de alte popoare ale URSS, un rol hotărâtor în zdrobirea Germaniei fasciste și câștigarea războiului, dar cu prețul unui număr impresionant de jertfe umane, căci din totalul de 8 milioane de militari sovietici uciși un număr de 1,4 milioane erau ucraineni, care și-au vărsat sângele pe câmpurile de luptă semănând cu corpurile lor toată Europa, până la Berlin.

De atunci au trecut 65 de ani, dar popoarele lumii nu uită faptele eroice și marile jertfe. Nu uită asta nici Ucraina. Aici, ziua de 9 mai - Ziua Victoriei - este o mare sărbătoare națională. În această zi, Ucraina își omagiază fiii, dar și pe toți cei căzuți pe câmpurile de luptă, îi cinstește pe veterani, iar în țară au loc ample manifestări sărbătorești.

În România, duminică, 9 mai, membrii Consulatului General al Ucrainei la Suceava, în frunte cu consulul general Iuri Verbytkyi și cu viceconsulul Volodymyr Palesika, au depus la cimitirul din Suceava, la obeliscul ridicat în memoria ostașilor sovietici căzuți în luptă coroane și jerbe de flori.

Omagiu Eroilor

În aceeași zi, ample manifestări asemănătoare au avut loc și în Maramureș. La Sighetu Marmăției s-au aflat consulul Vasyl Nerovnyi de la Consulatul General al Ucrainei la Suceava, președintele UUR, Ștefan Buciuța, deputat în Parlamentul României, și președintele UUR - filiala Maramureș, Miroslav Petrețchi. A fost prezentă și o delegație de cinci persoane din localitatea Rachiv din regiunea Transcarpatia a Ucrainei, condusă de Iuri Berinde, președintele Consiliului Local. În prezența ziaristilor și corespondenților de la ziarele „Glasul Maramureșului” și „Graiul Maramureșului” și de la postul local de televiziune Sighet, a unui număr însemnat de etnici ucraineni și locuitori ai orașului, dar și din loca-

Ziua Victoriei a fost sărbătorită cum se cuvine și la Poienile de sub Munte, localitate cu populație majoritar ucraineană.

Aici a avut loc dezvelirea monumentului refăcut, închinat unor combatanți localnici, dar și din localitatea Repedea, care au fost voluntari în rândurile Armatei Roșii și care și-au dat viața în luptele cu armatele fasciste în anul 1944, numele lor fiind înscrise pe monument.

Și la Poienile de sub Munte au fost prezenți consulul Vasyl Nerovnyi, președintele UUR, deputatul Ștefan Buciuța, președintele UUR - filiala Maramureș, Miroslav Petrețchi, delegația din Rachiv regiunea Transcarpatia - Ucraina, un număr impresionant de localnici, dar și locuitori din alte localități, ca Ruscova, Repedea, Rona de Sus. Au ținut discursuri Ștefan Oncea, primarul localității, președintele UUR, deputatul Ștefan Buciuța, consulul Vasyl Nerovnyi și scriitorul Pavlo Romaniuc din Rona de Sus. A urmat o slujbă religioasă de pomenire, oficiată de Ioan Pițura, vicarul Bisericii Ortodoxe Ucrainene. Cei prezenți au depus coroane și jerbe de flori.

În aceeași zi, la Casa de Cultură - plină până la refuz - a avut loc un alt eveniment de seamă. Aici, unui număr de șaptesprezece veterani de război, voluntari în Armata Sovietică le-au fost înmânate de către consulul Vasyl Nerovnyi medalii jubiliare, în numele președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci. Președintele UUR, deputatul Ștefan Buciuța le-a oferit diplome și ajutoare materiale.

A urmat un bogat program artistic, prezentat de localnici dar și de formații artistice din localitățile învecinate. Programul s-a bucurat de mult succes.

Această zi, evenimentele care au avut loc vor dăinui încă mult timp în amintirea tuturor celor care au participat la ele, iar faptele eroice ale celor ce au luptat, au fost răniți sau uciși în Cel de-al Doilea Război Mondial în luptele contra Germaniei naziste și aliaților acesteia sunt vii și vor rămâne veșnic în amintirea noastră și a generațiilor viitoare.

Și acum, după 65 de ani de la terminarea celui mai distrugător război, aducem un pios omagiu eroilor.

Iarema ONEȘCIUC

Membri ai Consulatului General al Ucrainei de la Suceava la omagierea eroilor

lități învecinate, au fost depuse coroane de flori la obeliscul memorial și la mormintele militarilor sovietici din cimitirul orașului.

La 5 aprilie a.c., s-au împlinit 300 de ani de la semnarea de către hatmanul Ucrainei, Pylyp Orlyk, a primei Constituții ucrainene, document de o însemnată deosebită pentru afirmarea instituțiilor democratice din întreaga Europă de Est.

Constituția lui Pylyp Orlyk, intitulată „Acord și stabilirea drepturilor și libertăților oastei zaporjene și a întregului popor liber” nu este doar prima Constituție ucraineană, ci și una dintre primele Constituții europene în înțelesul actual al cuvântului.

După moartea hatmanului Ivan Mazepa, apare necesitatea alegerii unui nou hatman, în opoziție cu Ivan Skoropadskyi, impus Ucrainei de către țarul rus Petru I. Astfel, la 5 aprilie 1710, în funcția de hatman al Ucrainei este ales Pylyp Orlyk. În aceeași zi, este proclamată și Constituția, în care și-au găsit expresia idealurile de atunci ale națiunii ucrainene. Autorii ei, Pylyp Orlyk și liderii căzăcimii, doreau să contureze modelul unei societăți bazate pe cele mai importante idei acumulate în urma dezvoltării politice de aproape un mileniu a Ucrainei, ca expresie a unui nivel ridicat al conștiinței națiunii, al culturii sale politice și al potențialului său creator.

Joanna Konieczna: Introducere

Independentă de peste un deceniu, Ucraina se confruntă cu o serioasă criză economică și politică. Reformele în ambele domenii se desfășoară foarte lent.

Instituțiile din viața publică, inclusiv organele puterii de stat și media, nu se bucură de încredere socială¹. Restructurarea în Ucraina are un caracter specific: în afara transformărilor de sistem și economice, avem de a face cu crearea structurilor de stat și construirea poporului în sens politic².

În această situație, Ucraina se află în fața necesității de a-și defini locul printre celelalte țări și atitudinea față de procesele care se petrec în Europa: în primul rând față de extinderea Pactului Nord-Atlantic și perspectiva largirii Uniunii Europene. Astăzi Ucraina se învecinează cu state membre NATO, iar în decursul câtorva ani granița polono-ucraineană va deveni granița de răsărit a Uniunii Europene. Caracterul acestei frontiere și rolul pe care îl va juca în viitor depind de modul în care Ucraina va răspunde la întrebările referitoare la locul ei în Europa, precum și, în mare măsură, de relațiile dintre polonezi și ucraineni.

În Polonia, adeseori oamenii se gândesc la popoarele vecine și în contextul experienței istorice, iar acest lucru se referă cu precădere la ucraineni. Evenimentele tragice din timpul celui de-al Doilea Război Mondial au fost printre ultimele în care ucrainenii au acționat ca un subiect colectiv, sau cel puțin în aceste categorii au fost văzuți de polonezi, mai târziu relațiile polono-ucrainene fiind înlocuite de relațiile polono-sovietice. Ucraina și ucrainenii aproape au dispărut cu totul din viața publică poloneză sau dacă erau invocați, acest lucru se făcea doar în contextul evenimentelor istorice.

Altfel arătau lucrurile din perspectivă ucraineană; Polonia nu a dispărut din conștiința ucrainenilor, după ani începând să apară într-un nou rol, acela de punte, sau mai degrabă de fe-reastră, spre lumea occidentală. Așa cum scria Mykola Riabciuk, era „o femeie albă într-o tabără de canibali”. Deși blugii polonezi erau departe de Wranglerii originali (tot așa cum Chitarele Rolii erau față de Rolling Stones), se aflau totuși la îndemână. Faptul că nu erau „întru totul din Occident” era compensat de

300 de ani de la prima Constituție ucraineană

Chiar dacă Pylyp Orlyk a fost obligat să trăiască mulți ani în afara granițelor țării sale, Constituția din 1710 nu este „un produs al emigrației”, ci un act politic general ucrainean, după cum afirmă însuși hatmanul: „Am lucrat la ea mai bine de o lună. În acest timp, emisarii mei au mers de două ori în Ucraina. Din această cauză, aveam mult de lucru, deoarece trebuia să întocmesc un proiect pentru vârfurile conducătoare ale căzăcimii din Ucraina. M-a ajutat în această muncă P. Voinarovskiy”. Constituția e alcătuită dintr-un preambul și mai multe articole cuprinse în 16 capitole. Principala idee a documentului este independența totală față de Polonia și Rusia. Granițele cu prima dintre aceste țări sunt stabilite pe râul Sluci, așa cum erau ele pe vremea lui Bohdan Hmelnytskyi. În afară de stabilirea teritoriului statului ucrainean, documentul definea drepturile tuturor păturilor sociale, independența Sicei Zaporjene față de Polonia și Rusia. Dar particularitatea datorită căreia Constituția lui Orlyk este considerată

unul dintre cele mai democratice acte de stat similare ale vremii este aceea că ea limitează puterea hatmanului în favoarea consiliului vârfurilor conducătoare - un fel de parlament căzăcesc - care reprezenta, practic, poporul ucrainean.

Constituția cuprindea o serie de idei moderne, situându-se la nivelul celor mai reprezentative realizări ale vremii în domeniul juridic. Constituția a fost elaborată în ideea că, după întoarcerea în țară a autorilor ei, va căpăta putere juridică pentru întreaga Ucraină, ceea ce nu s-a mai întâmplat. Hatmanul Pylyp Orlyk moare la 24 mai 1742 în Moldova, la Iași, principat în care și-a găsit somnul de veci, la Galați, și ilustrul său predecesor, hatmanul Ivan Mazepa.

Pylyp Orlyk a militat pentru ca problema ucraineană să devină parte a politicii europene a primei jumătăți a secolului al XVIII-lea. Constituția sa este un document unic, pe care cercetătorii îl consideră pe drept cuvânt una dintre primele Constituții democratice din lume. Ea a fost tradusă în limba română de scriitoarea Silvia Zabarcenco și așteaptă să vadă lumina tiparului.

Ion ROBCIUC

Polonia-Ucraina portret reciproc

gradul de accesibilitate³. Intelectualii ucraineni învățau polona, deoarece adeseori doar în traduceri poloneze puteau citi operele autorilor la modă pe atunci în Occident - Eliot, Joyce, Kafka, Camus, Baudelaire.

Astăzi situația s-a schimbat; contactele polono-ucrainene vizează mai degrabă, după cât se pare, zona comercială decât cea culturală sau intelectuală. Nici Occidentul nu mai este atât de inaccesibil ca în perioada URSS, așadar și „puntea” și-a pierdut din importanță. Merită însă să amintim că Polonia rămâne una dintre puținele țări europene în care ucrainenii pot călători fără viză⁴, astfel încât în continuare ea este deseori pentru ei primul contact cu „Vestul”.

Toate acestea fac ca cercetarea imaginii Poloniei și a polonezilor în Ucraina și a părerii polonezilor despre ucraineni și despre relațiile dintre țările noastre să devină azi extrem de interesante(...).

Imaginea Ucrainei și a ucrainenilor în Polonia Ucraina și ucrainenii în percepția polonezilor

Vecinătatea proximală favorizează legăturile intense dintre popoare și cunoașterea reciprocă. Adeseori ea devine, însă, o sursă de tensiuni și conflicte. Istoria vecinătății polono-ucrainene este în mare măsură o istorie a conflictelor, a căror agresivitate a fost cu atât mai mare, cu cât departajările etnice se identificau în mare măsură cu cele sociale.

În căutarea contextului pentru imaginea contemporană a Ucrainei și a ucrainenilor în percepția polonezilor, se cuvine să ne îndreptăm destul de departe în istorie. Se pare că în istorie se află rădăcinile felului de a-i vedea pe ucraineni și aprecierea relațiilor reciproce și a atitudinii pe care Polonia și polonezii ar trebui să o adopte față de Ucraina. Multe premise arată că gândirea poloneză de azi cu privire la Ucraina este influențată în continuare de romanul lui H. Sienkiewicz, *Prin foc și sabie*, scris în secolul al

XIX-lea, a cărui acțiune se desfășoară în secolul al XVII-lea.

Aspirațiile de emancipare ale ucrainenilor, manifestate încă din secolul XVII și devenind cu timpul tot mai puternice, nu au găsit pe atunci înțelegere în Polonia. La fel au stat lucrurile chiar și în perioada împărțirii Poloniei, când polonezii, rămași fără stat, au căutat aliați în lupta pentru renașterea acestuia. În gândirea politică polonă a apărut, de asemenea, ideea colaborării polono-ucrainene, dar discuția cu privire la viitoarea configurație a Republicii a fost dominată de concepțiile legăturii dintre Polonia și Ucraina bazate pe încorporare și nu pe federație. Astfel că ideea fraternității s-a transformat în negarea specificului național al ucrainenilor și a dreptului lor la un stat propriu⁵.

* Studiu tradus cu acordul Institutului pentru Probleme Publice (Instytut Spraw Publicznych, www.isp.og.pl), din vol. *Obraz Polski i Polaków w Europie*, red. Lena Kolarska-Bobńska, Varșovia, 2003, p. 279-342 (versiunea românească operează anumite prescurtări ale textului în funcție de cerințele volumului de față).

¹ Cf., de exemplu, J.I. Holovaha, N. V. Panina, *Tendenții dezvoltării ucrainene (1994-1998)*. *Soțiolohicini pokanyky*, Kiev, 1999.

² Cf. P. D'Anieri, R. Kravciuk, T. Kuzio, *Politics and Society in Ukraine*, Oxford, Westview, 1999.

³ M. Riabciuk, *Polski, Polacy, Polska / próba filologicznego krajoznawstwa*, "Wież" 1998, nr. 3 (473).

⁴ Cetățenii Ucrainei pot călători în prezent fără viză în Polonia, România și Ungaria, precum și în Mongolia și în toate țările Comunității Statelor Independente, în afară de Turkmenia (informație după: *Vizove kilje navkolo Ukrainy*, "Den", 3 martie 2001).

⁵ În textele din această perioadă, referitoare la chestiunile polono-ucrainene, cuvântul "popor" (ucrainean) era înlocuit cu cuvântul "neam", iar ucrainenii erau adesea considerați un grup etnic regional în cadrul poporului polonez. Vezi D. Sosnowska, *Stereotipul Ucrainei și al ucraineanului în literatura polonă*, în T. Walas (red.) *Narody i stereotypy*; Kraków, 1995, p. 126.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Constantin GEAMBAȘU

Emoția apropierii sfârșitului de martie a cuprins, încet-încet, întreaga comunitate ucraineană din Tulcea, motivul principal constituindu-l organizarea amplei manifestări „196 de ani de la nașterea marelui poet ucrainean Taras Șevcenko”.

Pregătirile pentru acest eveniment au început din iarnă, când, împreună cu președinții organizațiilor locale, ne-am stabilit programul, cu gândul să prezentăm câteva aspecte legate de destinul și opera marelui poet, dar și elemente legate de specificul nostru ca urmași ai vestiților cazaci zaporozjeni.

La 28 martie, în Duminica Floriilor, ne-am strâns, – cu mic, cu mare – pentru a petrece câteva ceasuri împreună, în armonie cu noi înșine, dar și cu opera lui Taras Șevcenko. Prin amabilitatea domnului Nicolae Chichi, vicepreședintele Consiliului Județean Tulcea, și cu sprijinul direct al domnului Florin Barla, director al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Tulcea și al domnului Jean Dore, director al Teatrului

ordine de idei, faptul că minoritatea ucraineană din Tulcea începe să-și facă simțită prezența din ce în ce mai consistent. S-a menționat, ca un angajament la nivel local, dorința ca, până la 15 august, să reușim dezvelirea unui bust al lui Taras Șevcenko în orașul Tulcea. După deschiderea festivă, participanții au fost invitați să viziteze câteva standuri pregătite special pentru această zi: standul artizanilor Gheorghe Toader și Ion Irimia, care au prezentat sculpturi în lemn, precum și cel al Ioanei Gavriiliuc, care a expus împletituri din papură. Au fost prezentate și un stand de carte, atât în limba ucraineană, cât și în română, precum și publicații ale UUR – „Curierul ucrainean”, „Vilne slovo”, „Ukrainskyi visnyk” și altele.

Taras Șevcenko omagiat la Tulcea

Invitați la manifestare: dl Constantin Hogeia - primarul orașului Tulcea, dl Ștefan Buciuța - președintele UUR, dl Dumitru Cernencu - președintele UUR, filiala Tulcea, dna Kornelia Luskalova - directoarea Centrului Cultural Informațional

„Jean Bart” din localitate, am avut posibilitatea de a organiza sărbătoarea în sala mare a teatrului, dând astfel evenimentului dimensiunea artistică meritată.

Manifestarea a fost deschisă de către președintele filialei tulcene a UUR, Dumitru Cernencu, care i-a prezentat pe invitații ce ne-au onorat cu prezența în această zi importantă: dna Kornelia Luskalova, directoarea Centrului Cultural Ucrainean, din partea Ambasadei Ucrainei, domnul deputat Ștefan Buciuța, președintele UUR, dl Constantin Hogeia, primarul orașului Tulcea, dna Axinia Hogeia, director al Direcției Județene de

Vidu și „Sârba în căruță” de Gheorghe Danga. Apoi pe scenă a urcat corul „Zadunaiska Sici” care a produs o vie emoție în rândul spectatorilor, fiind aplaudat îndelung.

Programul grupului de tineri a fost deschis de Oana Carp, care a recitat un fragment din poemul „Oarba”, urmat de cântecul „Zelene lystea” și de recitarea poeziei „Topolea” de către frații gemeni Bogdan și Mihai Șpac și a poeziei „Pleve cioven” de către Ion Voineagu. Prima parte a programului s-a finalizat cu interpretarea cântecului „Odna kalyna za viknom” de către Teodora Acsente și a cântecului „Oi, u vyšnevomu sadociku”.

Spectacolul a continuat cu un program de muzică clasică, prezentat de orchestra Liceului de Artă „George Georgescu” din Tulcea, dirijată de către profesoara Florentina George, program ce a impresionat audiența atât prin virtuozitatea tinerilor interpreți, cât și prin repertoriul prezentat.

Grupul „Nufărul alb” din Chilia Veche, pregătit și acompaniat de președintele organizației locale, Florea Lisavencu, a interpretat cântecul „Nese Halea vodu”, „Tece voda u ierek”, „Horila sosna” și „Ia j tebe janko ne laiu”, evoluția acestora stârnind, de asemenea, îndelungi aplauze.

Florentina Isariev din Tulcea a recitat apoi

poezii de dragoste, fermecând publicul prin interpretarea deosebită a versurilor lui Taras Șevcenko. Una dintre surprizele spectacolului, întâmpinată cu admirație de către public, a fost dansul ucrainean „Oi, tam ia huleala”, în care fetele Lioara Teodorov, Veronica Sacui, Florentina Isariev, Aurora Calenic, Adina Cozlov Zamirca, Teodora Acsente, Mădălina Simionov și Andreea Carnat au demonstrat încă o dată că, atunci când pui suflet în ceea ce faci, rezultatele nu întârzie să apară.

Grupul vocal „Rybalka” din Crișan, pregătit de dna Fănica Șerban, a prezentat un program specific zonei, prin interpretarea cântecelor: „Oi pid haiem, haiem”, „Ichav kozak na viinonku”, „Temnoi noci” și „Ișla ia lisom zelenym”.

Trupa de dans din Tulcea a revenit pe scenă cu dansul „Hai zelenenkyi”. Aici fetelor enumerate mai sus li s-a alăturat solista trupei, Oana Carp, precum și băieții Mihai și Bogdan Șpac, Ionuț Voineagu, George Zaharencu, Cernencu Adrian Claudiu și David Nechiforov, care au completat, în mod plăcut, prestația echipei, dând o nouă dimensiune sintagmei „dans modern”.

A urmat pe scenă grupul vocal-instrumental „Dunai” din Pardina, pregătit de președintele organizației locale Dumitru Danilencu și acompaniat instrumental de Cornel Timofan. Formația a interpretat cântecul „Letila pava”, „Try horody obrobyla”, „Oi, pidu ia v pole” și „Oi, pidu lukom”. Spectacolul a fost continuat de grupul „Dunavețki kozaky” din Murighiol, care a încântat publicul cu melodia „A ia vse dyvliusea”, cu poezia „Dolea” de Taras Șevcenko și cu dansul „Zirka”.

O mențiune specială li se cuvine acestor copii, care chiar au arătat că sunt la înălțime, ajutați fiind de colectivul de cadre al Școlii din Murighiol, în frunte cu directoarea Georgeta Busuioc. Grupul a fost pregătit special de prof. Ștefan Lupșac.

Finalul spectacolului a readus în scenă ansamblul „Zadunaiska Sici”, sub bagheta doamnei Maria Carabin, care a prezentat cântecul „Plavai lebedonko” și „Ciornomoreț”, – soliști Lioara Teodorov, Teodora Acsente, David Nichiforov și

Ansamblul „Zadunaiska Sici” din Tulcea

Ștefan Lupșac, dansatori Andreea Carnat și George Zaharencu, „Tece voda v synie more”, „Vitre buinyi” – soliști Lioara Teodorov și Ștefan Lupșac, „Kozatka pochidka” și poezia „Vesna”, recitată de Alexandra Feleaga.

Președintele filialei tulcene a UUR, Dumitru Cernencu, le-a mulțumit călduros tuturor participanților la acest eveniment omagial de amploare, în special celor care s-au deplasat din localitățile Chilia Veche, Pardina, Murighiol și Crișan. El a subliniat că prin asemenea manifestări demonstrăm o dată în plus că cine își cunoaște trecutul, își poate organiza prezentul și poate anticipa în mod fericit viitorul.

Dumitru CERNENCU

Formația de dans din Tulcea

Cultură Tulcea, reprezentanți ai celorlalte minorități naționale din județ și un numeros public iubitor al culturii ucrainene.

În alocuțiunile lor, invitații au relevat anvergura operei lui Taras Șevcenko, precum și, în altă

O inițiativă a ONU - Alianța Civilizațiilor

Cu ocazia Zilei Internaționale a Diversității Culturale, în ziua de 18 mai a.c., la Palatul Parlamentului, sala „Drepturile Omului”, a avut loc ceremonia oficială de lansare a inițiativei ONU „Alianța Civilizațiilor”. Evenimentul a fost organizat de Ministerul Afacerilor Externe, cu sprijinul Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, al Departamentului pentru Relații Interetnice al Guvernului și al Agențiilor ONU Rezidente în România, sub înaltul patronaj al președintelui Camerei Deputaților, doamna Roberta Alma Anastase.

Dezbaterile au adunat în jurul aceleiași mese reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale, ai corpului diplomatic și grupurilor minorităților etnice din România, ai mediului academic, mass-mediei și societății civile.

Inițiativa „Alianța Civilizațiilor” a luat naștere sub egida ONU, la 14 iulie 2005, la propunerea guvernelor Spaniei și Turciei, având ca obiectiv îmbunătățirea înțelegerii și cooperării între culturi și religii și contracararea forțelor care alimentează polarizările și extremismul. Secretarul General ONU de la acea vreme, Kofi Annan, a creat un Grup de Înalt Nivel însărcinat să analizeze cauzele polarizării actuale între societăți și culturi și să recomande un program de acțiuni concrete. Conform Planului de punere în aplicare a recomandărilor formulate de Grupul de Înalt Nivel, prezentat la 14 iunie 2007, se vor urmări trei obiective: (1) stabilirea unei rețele de parteneriat cu statele membre, organizațiile internaționale, societatea civilă și sectorul privat; (2) elaborarea, sprijinirea și punerea în aplicare a unor proiecte care favorizează înțelegerea și reconcilierea între culturi, în special între societățile musulmane și cele occidentale; pentru început, principalele proiecte vor fi: (a) bază de date online de bune practici și informații despre proiecte de cooperare și dialog intercultural și (b) mecanism media de reacție rapidă la tensiuni interculturale; (3) stabilirea de relații și favorizarea dialogului între grupuri care pot acționa ca o forță de moderație și înțelegere în perioade de tensiuni interculturale.

Semnarea Cartei „Alianței Civilizațiilor” de către dl Ștefan Buciuta

În aprilie 2007, Secretarul General al ONU, Ban Ki-moon, a numit un Înalt Reprezentant pentru „Alianța Civilizațiilor”, care a recomandat, printre altele, elaborarea unei strategii naționale pentru dialog intercultural în domeniile media, tineret, educație, migrație și numirea unui coordonator național pentru „Alianța Civilizațiilor”.

La reuniunea de la Palatul Parlamentului, dl Petru Dumitriu, coordonator național al „Alianței Civilizațiilor” din partea Ministerului Afacerilor Externe, a prezentat Planul Național al „Alianței Civilizațiilor”. Aflată într-un spațiu geografic de confluență, România a devenit locul de întâlnire al mai multor tradiții culturale și religioase. Favorizați de caracterul tolerant, pacifist și deschis al românilor, reprezentanții diverselor culturi, etnii și religii s-au putut manifesta aici în libertate, contribuind la deschiderea culturii române către valorile universale și la construirea și modelarea caracterului european al acesteia. De aceea, cultura română oferă un exemplu concret de realizare a „unității în diversitate”, prin modul în care a știut să asimileze valorile culturale, inclusiv pe cele noneuropene, păstrându-și, în același timp, pro-

priile valori și identitatea specifică. În zilele noastre, diversitatea culturală capătă noi dimensiuni prin integrarea țării în UE și sub efectele globalizării. Aceste aspecte fac din spațiul românesc o zonă de dialog intercultural și interreligios, un mediu privilegiat de dezbateri și acțiuni menite să cultive reconcilierea între culturi și religii. Mai mult decât atât, după evoluțiile democratice care au avut loc în ultimele două decenii, putem afirma că România este un spațiu în care toate comunitățile colaborează, sunt creatoare de noi valori și contribuie la progresul societății românești actuale.

Planul Național prezentat la 18 mai a.c. își propune să se înscrie, să continue și să se bazeze pe activitățile deja realizate, căutând, în același timp, să pună accent pe mesajele și acțiunile prioritare identificate de „Alianța Civilizațiilor”. El este orientat către proiecte și acțiuni concrete vizând promovarea dialogului intercultural și interreligios în interiorul societății românești, precum și la nivel regional și în relațiile internaționale.

Planul Național este conceput pe termen scurt și mediu și va fi completat și revizuit periodic, pentru a-i asigura durabilitatea și convergența cu evoluțiile înregistrate de „Alianța Civilizațiilor” la nivel global.

Reuniunea s-a încheiat cu semnarea Cartei „Alianței Civilizațiilor” în România. Din partea UUR, Carta simbolică a fost semnată de dl Ștefan Buciuta, președintele UUR și deputat în Parlamentul României. UUR este onorată să facă parte din acest proiect extrem de important care, în mod sigur, va fi însoțit de gesturi concrete, de susținere și promovare a solidarității umane.

O serie de proiecte înscrise în Planul de acțiuni culturale pe 2010 ale UUR promovează încă de pe acum obiectivele „Alianței Civilizațiilor”: *Festivalul Interetnic „Conviețuiri”* (Suceava, 22-23 mai), *Tabăra internațională a artiștilor plastici* (Suceava, iulie-august), *Dialog intercultural al tinerilor minoritari* (Tulcea, 25-26 septembrie), *Sărbătoare interetnică în Maramureș* (Sighetu Marmației, septembrie).

Ion ROBCIUC

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” din IAȘI
FACULTATEA DE FILOSOFIE ȘI ȘTIINȚE SOCIAL-POLITICE
DEPARTAMENTUL ȘTIINȚE POLITICE
RELATII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII EUROPENE

DEZBATERE

UNITATE ÎN DIVERSITATE

Invitați:
Ena FARCA - Primăria Municipiului Iași
Astrid AGACHE - Comunitatea Germană
Virgini ARGHIROPOL - Comunitatea Elenă
Kajmel EARAR - Comunitatea Arabă
Albert LOZNEANU - Comunitatea Evreiască
Elena MOTAS - Comunitatea Romă
Ilie ȘORȚOT - Comunitatea Ucraineană

Sâmbătă, 22 mai 2010, ora 10.00
Amfiteatrul DZ, Universitatea Al. Ioan Cuza, Corp D

Sâmbătă 22 mai 2010, sub egida Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Departamentul Științe Politice, Relații Internaționale și Studii Europene, s-a desfășurat o dezbatere cu participarea studenților, a reprezentanților minorităților din Iași și a coordonatorilor de proiect din partea Universității și ai Primăriei Iași, având ca scop identificarea principalelor probleme cu care se confruntă membrii comunităților etnice, în general, și cele din județul Iași, în special. Moderatori ai dezbaterilor au fost conf. univ. dr. Mioara Nedelcu și prep. univ. dr. Simona Vrânceanu din partea Universității „Alexandru Ioan Cuza”. Din partea minorităților, la dezbatere au

Unitate în diversitate

participat reprezentanți ai comunităților germană, elenă, evreiască, arabă, romă, și, nu în ultimul rând, ucraineană. Reprezentatul nostru, studentul Ilie Liviu Șorțot, a prezentat câteva dintre problemele referitoare la realizările minorității noastre în perioada care a trecut de la constituire și până în prezent, dar și unele probleme cu care ne confruntăm la această dată, cum ar fi: lipsa unor protocoale de colaborare la nivelul minorităților și, în general, slaba cunoaștere și colaborare între acestea; nevoia unor festivaluri, concursuri, târguri interetnice; nevoia unor activități interactive, cu participarea minorităților, la radio și TV; nevoia unor acțiuni comune organizate de minorități; seri culturale muzicale, seri de filme, petrecerea timpului liber, activități pentru copii, schimburi de experiență în diferite domenii, obiceiuri și datini, participarea la elaborarea și implementarea unor programe cu fonduri europene nerambursabile ș.a.

Reprezentantul nostru a susținut ideea editării unei reviste interetnice și realizarea la Iași a unui centru al minorităților, unde să aibă sedii toate comunitățile și - de ce nu - tot aici să ființeze prima Casă a Minorităților din România. Inițiativele prezentate de reprezentantul nostru au fost bine primite și s-a convenit ca problemele ridicate de către acesta, precum și de către ceilalți reprezentanți să fie discutate la nivelul organizațiilor și al forurilor lor superioare, astfel ca la următoarea întâlnire să se vină și cu măsuri care ar putea fi materializate. Printre invitați s-a numărat și doamna Ena Farca, șefa Departamentului de Relații Internaționale a Primăriei Iași, care a abordat în discuții ideea desemnării unui reprezentant al minorităților în structurile de conducere locală. În final, a fost subliniată, din partea organizatorilor, ideea că reprezentanții minorităților ar trebui să se întâlnească mai des, să pună cap la cap cele discutate și să vină cu propuneri concrete de punere în aplicare a diferitelor proiecte culturale. Următoarea dezbatere pe această temă va avea loc în a doua jumătate a acestui an.

Apreciem că a fost o activitate utilă și de bun augur pentru acțiunile ce vor urma și pentru promovarea organizației UUR Iași.

Victor HRIHORICIUC